Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

...тэмнай 1921 оной ...рьрин 21-hээ гарана | № 220 (13709) | 1974 оной сентябриин 19, четверг | Сэн 2 мүнгэн

...РГАСА ХУРЯАГШАДАЙ АЖАЛАЙ ...ҮРҮҮ АРГА ҮРГЭНӨӨР ДЭЛГЭРҮҮЛХЭ

...ҮРҮҮШҮҮЛ ...ЛОШОРНО

...АР-ШЭБЭР. «Буряад үнэнэй» корреспон... Жамбалов иигэжэ дамжууба. Энэ жэлдэ ...ан гасуур байбашье, ороохо таряанай ...гаса ургуулhан «Родина» колхозой меха...нууд таряа хуряалгаяа эршэмтэйгээр ...жэ байна. Шэнэ ургаса суглуулгын халуун ...эрхим амжалта туйлаhан түрүү комбай...о, намарай паар хахалагшад үдэрhөө үдэр...шорно. Тэдэнэй нэгэн — үнинэй комбай...иипп Феоктистович Варфоломеев, тэрэнэй ...хаил гэгшэд «Сибиряк» түхэлэй комбай...ус бүрез 360 гектарай таряа хадажа, 3000 ... центнер ороохо суглуулба. Тиигэжэ эдэ ...ай үдэртэ 25 гектарай таряа хадаха нор...асд, 40—45 гектарта хүргэжэ, онсо шал...

...таряа хуряалгын хажуугаар hолоомо суг...а hурилхэ, намарай паар хахалха хүдэл...тулэг дундаа ябуулагдажа байнхай. Һүүлэй ...ээр, колхозой механизаторнууд бүхыдөө ...ан гектарта намарай паар хахалха түсэбөө ...аа. Тракторно-таряан ажалай бригадануу...ода дэлгэрhэн мүрысөөндэ 4-дэхи бригадын ...заторнууд эрхимлэнэ. Энэ коллектив бүхы...0 гаран гектарта намарай паар хахалаа ...ис бригадын түрүү трактористнууд Влади...олобков, Виктор Яньков, Николай Семенов ...халаанай 6,5 гектар намарай паар хахал...баряа 10—12 гектарта хүргэнэ. ...үдэрнүүдтэ колхозой поли дээрэ трактор, ...нуудай хүнхинөөн замханагүй.

...ЭЭЛ БЭЛЭДХЭЖЭ ...ГЭЛЖЭЛҺӨӨР

...тын совхоз үнгэрэг...нүүдтэ орходоо ни... үбhэ, тэжээл бэ... байна. Жэшээлхэдэ, ...30 мянган центнер ...аhан байбал, мүнөө ...48 мянган центнер...жэ, түсэбөө дүүргэн...гэбэшье тэжээл бэ... хүдэлмэреэ үргэл...ээр. Ехэ-Сагаанай ...ын болон Билюутын ...нүүд илангаяа ехэ ...болоо. Билюутынхид ...нтнер үбhэ бэлдэхэ ...ад. 12 мянган цент...лэнхэй.

...кукурузашан Юрий ...вич Запаринай ур... 80 гектар дээрэ...тарай 150 центнер ...ын ногоон абтаа. ...й кукурузын ургасые ...даар хуряажа бай...й Запарин, Фаткри ...гшэдэй агрегадууд ...гаар ажаллажа, ха...соогоо 7—7 гектар ...

...эдо энэ совхоз 30 ...центнер силос дара...бал, мүнөө 38 мян...нер даранхай. Үнеэн ...10 тонно кукурузын ...силос хүртэхөөр. Тэ... гадна, таряа талха..., ногооной гурил ...ехээр бэлдэгдэнэ. ...оной июлиин 5-hаа ... АВМ-04 агрегат ...халаанда хүдэлгэгдэ... хугасаада 3 мянган ...ногооной гурил та... Иван Пономаревой ...халаанай хүдэлмэ...үүлэй долоон хоног ...351 центнер ногооной ...итаха байбал, 390 ...гаргаhан байна. Ме...ханизатор Ковандинай хүтэлбэрилдэг халаанайхид мүн лэ магтаалтай.

Тобшолон хэлэбэл, малай эдихэ тэжээл яhала бэлэдхэгдээ. Ушар иимэhээ Сэлэнгын совхоз малай үбэлжэлгые садхалан hайнаар үнгэргэхэ, малай ашаг шэмэ дээшэлүүлхэ гүйсэд аргатай болонхой.

Р. БАЛДАНОВ,
манай корр.

ГЭЭЛТЭГҮЙГӨӨР ХУРЯАХА

Июль, август hарануудта бороо хурагүй байжа, талха таряанай хэды гандаашье hаань, Улаан-Үдын аймагай «Оронгын» совхозой таряашад болон механизаторнууд эдеэшэhэн таряагаа гээлгэ хоролтодо оруулангүйгөөр хуряахые оролдоно.

Эндэ таригдаhан 4330 гектар таряанай 2950 гектарыень шэниисэ, 400 гектарыень хара таряан, бэшыень ешмээн, обёос эзэлнэ.

Хуряалгын эхилhэн сагhаа хойшо совхозой хоёр отделениин шэниисын ехэнхинь амбаарта оронхой. Эндэ гектар бүриhөө оройдоол 5—6 центнер ороохон абтаhан байна. Эдэ үдэрнүүдтэ таряалан дээрэ хамтаараа 20 комбайн хэрэглэгдэнэ.

Нэгэдэхи отделениин 13 комбайнернуудай дунда дэлгэрhэн мүрысөөндэ үнгэрэгшэ жэлэй совхозой чемпион Д. Д. Мункуев шалгаржа, бултанhаа ехэ ургаса хуряажа абаад байна. Дамба Дашиевич мүнөө үедэ 1800 гаран центнер ороохо сохинхой. Хоёрдохи отделениин комбайнернуудай дундаhаа Д. Ф. Собенников болон бусад шалгарна. 25 жэлhээ дээшэ механизатораар ажаллажа байhан Дмитрий Федорович хуряалгын эхилhэн сагhаа хойшо 1400 гаран центнер ороохо сохинхой.

Эндэхи механизаторнууд эдэ үдэрнүүдтэ шэниисэ хуряалгаяа дүүргээд, бусад ургамалнуудаа суглуулжа эхилхэнь.

И. БУДАЕВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. Таряалангай талмай. 2. Комбайнер Ц. Б. Дашиев.

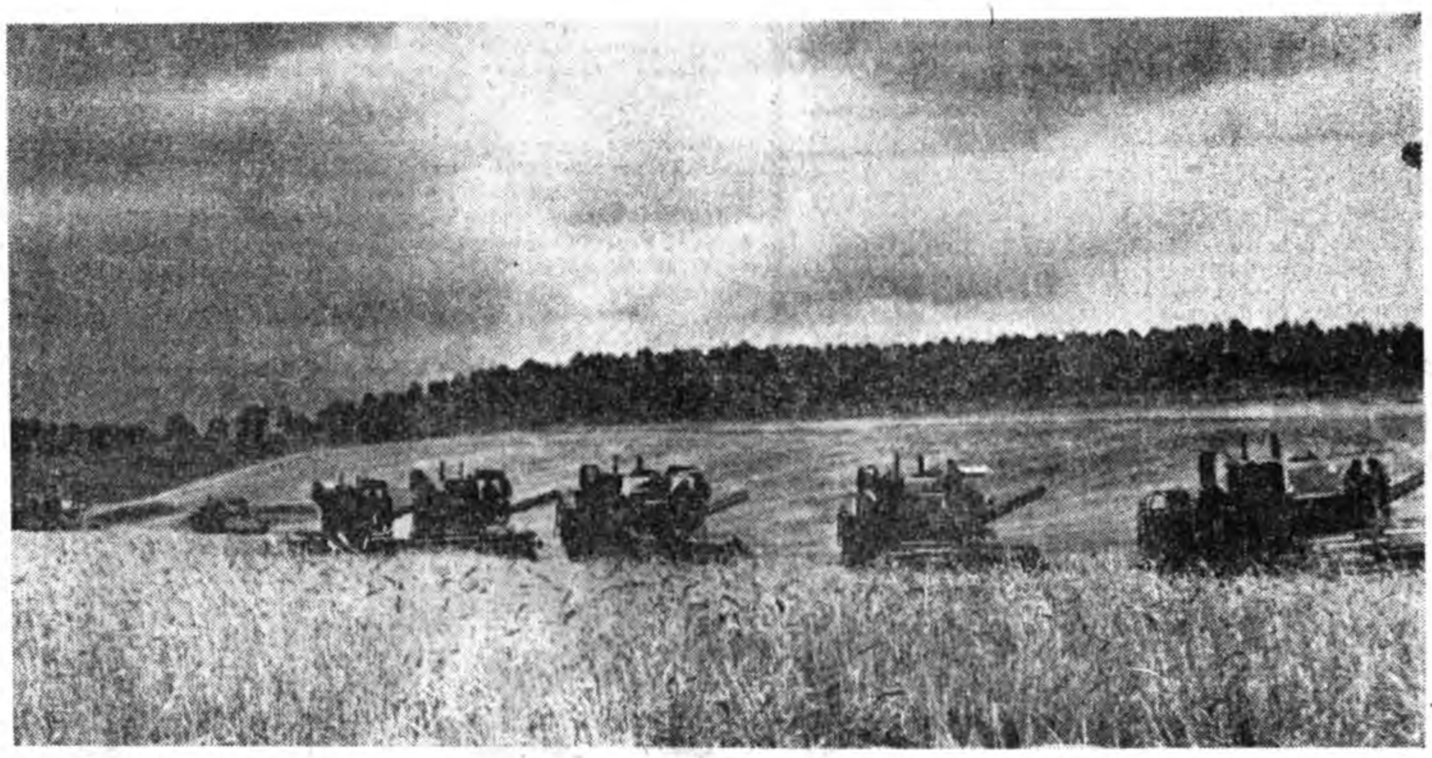

Улаан-Үдын аймагай «Маяк» колхоздо тэжээл бэлэдхэлгэ үргэлжэлhэн зандаа. Һүүлэй мэдээгээр тус ажахы 2327 тонно силос даража абаба.

Мүнөө энэ колхоздо силос дараха оньhожоруулагдамал хоёр звено байгуулагданхай. Эдэ звенонуудай механизаторнууд бүхы комбайнуудаа нэгэ полидо хүдэлгэжэ, автомашинануудаа зогсолтогүй ябуулна.

Эндэ үнинэй механизаторнууд Леонид Степанов, Александр Яковлев, Филипп Павлов гэгшэд силосэй ургамалнуудые хуряахадаа үдэрэйнгөө нормые хоёр дахин үлүүлэн дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: түрүү механизатор Ф. С. Павлов.

Н. ЕФИМОВЭЙ фото.

...ЭЭР БЭЛЭДХЭГДЭЭ

...жэл яhала ехэ үбhэн ...дээ. Нёдондо 26000 ...тэй байhан hаа, мү...000 центнер үбhэтэй ...бди. С. Содбоевой даа...сахан оньhожоруу...ал звено 5000 гаран ... үбhэ багсалжа, ма...жөөндэ зөөгөө. Ха... hолоомо суглуул...хэ фермэ, отаранууд...жэ ахилэнхэйбди. Мү...200 центнер hолоомон ...нүүдтэ асарагдаад ... hолоомо зөөлгэндэ ...тортай дүрбэн звено ...хай. Трактор бүхэ... ашаг үрэтэйгөөр хүдэл... тула, тэргэнүүдэйнь ... эабhануудые нэмэн, ... болгоо hэмди. Энэнэй ... нэгэ трактор 13—15 ... hолоомо зөөхэ арга...оо. Хоёрдохи бригада ...Д. Султумовай даа... звено габшагайгаар ...сана. Энэ звено 2600 ... hолоомо зөөгөөд ... Дүн хамта 35000 центнер hолоомо бэлэдхэхэ түсэбтэйбди. Энээнээ үлүүлэн дүүргэхээр хараалнабди. Юуб гэхэдэ, таряа хуряалгамнай hайн ябана гэхэ байнаб. Эдэ үдэрнүүдтэ 4200 гектарай таряан хадагдажа, 43000 центнер ороохон сохигдоо. Социалис Ажалай Герой П. Ф. Слепнёвой эрхилдэг бригада бусадhаа түрүү ябана. Эдэнэр 1720 гектарай таряа хадаха түсэбтэй hаа, 1200 гектарыень хадажа, 15000 центнер ороохо тоогто оруулаад байна. Тиихэдэ комбайнер В. Ф. Григорьев 5000 центнер ороохо хуряаха түсэбтэй hаа, 3720 центнер хуряагаа, харин рабочкомой түрүүлэгшэ, комбайнер Р. М. Федоров 4100 центнер сохёо. Түрүү комбайнернууд абаhан уялгаяа hаяын үдэрнүүдтэ үлүүлэн дүүргэхэ юм.

Таряа хуряалгатай зэргэ намарай паар хахалагдана. Эндэ 16 трактор хүдэлгэгдэнэ. 1500 гектар хахалха түсэбтэй hэмди, зүгөөр арга боломжоёо хаража үзөөд, «Маяк» колхозойхидой жэшээгээр 2500 гектар хахалха уялга абанхайбди. Мүнөө 920 гектар хахалагдаад байна. Харин А. Е. Русаковой бригада 700 гектар хахалха түсэбтэй hаа, 1000 гектар хахалха уялга абаад, 430-ыень хахалаа. Намарай паар совхоз соогоо сентябриин 25-даар хахалжа дүүргэхэбди.

Гадна, 3500 центнер сенаж даража, түсэбөө 500 центнерээр үлүүлээбди. Силос даралгаар түсэб арай дүүргэгдээгүй. Бүхыдөө 4200 тонно силос дарагдаа. 1000 центнер ногооной гурил хэгдэхэ hаа, 1100 центнер гаргагдаа.

Эдэ бүхы бэлэдхэhэн тэжээлнай үхэр малдамнай үбэлжэлгын үедэ жэншэдгүй хүрэхэ гэжэ hанагдана.

Б. ЮМСУНОВ,
Бэшүүрэй совхозой директор.

ТҮРГЭНДӨӨ ОРОО

Энэ жэлэй ургаса хуряалга хэзээ хэзээнэйхиhээ хурданаар ябана. Хура бороогүй сэлмэг үдэрнүүдые hамбаашалан, колхозоймнай механизаторнууд хахад hарын туршада бүхы шэниисэеэ ,горох, ешмээнээ хуряажа дүүргэhэн байна. Мүнөө үедэ обёос хуряагдана.

Колхозой тоог дээрэ 44 мянга гаран центнер шэниисэ ороо гэхэ гү, али гектар бүриhөө 16 центнер хуряагдаба. Мүн ешмээнэй, обёосой ургаса яhала hайн.

Таряа хуряалга дээрэ комбайнернуудай дунда дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ дүршэл ехэтэй механизатор А. Авдеев мүнөө эрхимлэжэ ябана. Тэрэ «СК-4» комбайнаар ажаллажа, 3290 центнер таряа сохёод байнхай. Комбайнер Иван Ефтеевич Иванов мүн лэ иимэ комбайнаар 3082 центнер таряа суглуулаад байна. Таряа амяарлан хадахадаа Гавриил Иванович Савельев 5 үдэрэй туршада 157 гектар баал болгожо, түрүүшүүлэй зэргэдэ гаранхай. Тэрэшэлэн комбайнер Ерофей Романович Ястребов эдэ түрүүшүүлтэй ана мана ажаллажа ябана.

Таряагаа хуряаха зуураа механизаторнууднай hолоомоёо суглуулжа, фермэнүүдтэ зөөнэ, намарай паар хахална.

Байгша ондо колхознай 27 мянган центнер үбhэ бэлэдхэжэ, түсэбөө 12 мянган центнерээр үлүүлээ. 5 мянган тонно силос дараха түсэб мүн лэ дүүргэгдээ.

Эдэ үдэрнүүдтэ колхозой малшадшье габшагайгаар ажаллажа байна. Гүрэндэ тушаагдаха 140 хашарагууд шахан таргалуулагдажа байна. Үхэршэн Сидор Николаевич Иванов шахамалнуудаа 350 килограммда хүргэжэ тушаахын түлөө оролдоно.

Ч. ЦЫБИКДОРЖИЕВ,
Бэшүүрэй аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой парткомой секретарь.

Үдэрэй 13—17 гектар

ХУУРАЙ ҺУБАГ. Манай штатнабэшэ корреспондент Б. Бирбаев иигэжэ мэдээсэбэ: «Восточные Саяны» колхозой нэгэдэхи отделениин механизаторнууд сагай уларилай хэдышье таарамжагүй байгаа hаань, таряа хуряалгаяа үргэн дэлисэтэйгээр ябуулжа байнхай. Һүүлэй долоон хоногой туршада үнинэй комбайнер Владимир Гармаевич Гондеев «Сибиряк» түхэлэй комбайнаар шэниисын баалнуудые суглуулан сохиходоо, үдэртэ 13—17 гектарай таряа хуряажа, даабаряа үлүүлнэ. Энэ нүхэрнай мүнөө мянга гаран центнер ороохо сохёод байна. Ажахы дотор дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ комбайнер Илья Петрович Петухов хоёрдохи hуури эзэлэнхэй. Тэрэ долоон үдэрэй туршада 760 гаран центнер шэниисэ сохёо. Эдэ үдэрнүүдтэ тус отделениин механизаторнууд 1100 гектарай таряа хуряаха түсэбөө хахадлаад байнхай.

Нүхэр Виктор Васильевич ГРИШИНДЭ

КПСС-эй Центральна Комитет, СССР-эй Верховно Соведэй Президиум, СССР-эй Министрнүүдэй Совет Коммунис партиин, Совет гүрэнэй элитэ мэдээжэ ажал ябуулагша Таниие, жара наhатай болоhонтойтнай дашарамдуулан халуунаар амаршална.

Олон удаан жэлдэ ажаhууха, элүүр энхэ ябахыетнай, совет арадай аша туhада, манай орондо коммунизмын илан мандалгын аша туhада үрэтэй hайнаар саашадаа хүдэлмэрилхыетнай Танда, Виктор Васильевич, хүсэнэбди.

КПСС-эй ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕТ	СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМ	СССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕТ

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭР В. В. ГРИШИНДЭ СОЦИАЛИС АЖАЛАЙ ГЕРОЙН НЭРЭ ЗЭРГЭ ОЛГОХО ТУХАЙ

Коммунис партиин, Совет гүрэнэй үмэнэ ехэ габьяануудтай байhанайнь түлөө, жара наhатай болоhонтойнь дашарамдуулан, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй Московско горкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр Виктор Васильевич **Гришиндэ Социалис Ажалай Геройн** нэрэ зэргэ олгохо, **Ленинэй** орден, **«Хадуур ба балта»** гэжэ алтан медаль барюулалсаха.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. ПОДГОРНЫЙ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль.
1974 оной сентябриин 17.

ШЭНЭ ТАСС ҺОНИН

АРАДУУДАЙ АХА ДҮҮГЭЙ БҮЛЭ ДОТОР

Молдавиин ССР-эй ба Молдавиин Компартиин 50 жэлэй ойдо зорюулагдаhан баярай суглаан сентябриин 17-до Москвадахи Союзуудай байшангай Колонно зал дотор болобо. Аха дүү республикын алдарта ойе тэмдэглэхын тула ниислэл хотын предприятинуудай, ниитын эмхинүүдэй ажалшадай түлөөлэгшэд, эрдэм болон соёлой ажал ябуулагшад сугларaa.

Молдавиин ССР-эй делегаци, партийна болон гүрэнэй ажал ябуулагшад, Московско заводуудай ба барилгануудай түрүүшүүл суглаанай президиумдэ hууба.

Баярай суглаае КПСС-эй МГК-гай секретарь В. Н. Ягодкин нээгээ. Тиихэ зуураа, ажалай шэнэ амжалтануудые туйлахыень молдаван арадта хүсэhэн үнэн зүрхэнэй хүсэлэнгүүдые ниислэл хотын ажалшадай үмэнэhөө дамжуулаа.

Суглаанда хабаадагшад КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежнев түрүүтэй партиин Центральна Комитедэй Политбюрое хүндэтэ президиумдээ ехэ баяртайгаар hунгаба.

Молдавиин Компартиин ЦК-гай секретарь П. К. Лучинский Молдавиин ССР-эй ба Молдавиин Компартиин 50 жэлэй ойдо зорюулагдаhан элидхэл хээ.

Москвагай, Молдавиин ажалшадай түлөөлэгшэд энэ суглаан дээрэ үгэ хэлэхэдээ, молдаван ба ород арадуудай, СССР-эй бүхы арадуудай, Москвагай болон Молдавиин аха дүү ёhоной бата холбоон тухай хэлэбэ. Эдэнэр республикануудай эбдэршэгүй бата холбоондо орохон бүхы нацинуудай hалбаралта хангагша КПСС-эй национальна сэсэн мэргэн политикада хизааргүй дуратай, үнэн байдагаа элирхэйлэн харуулаа.

СОВЕТ ДЕЛЕГАЦИ БОННДО

БОНН. (ТАСС). Техническэ мэргэжэл олгохо СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшэ А. А. Булгаков түрүүтэй совет делегаци сентябриин 17-до эндэ ерээ.

Энэ делегаци ФРГ-дэхи тусхай мэргэжэл олгодог hуралсалай эмхидхэлтэй танилсаха, тус ороной элдэб городуудтахи хэдэ хэдэн предприятинуудта хүрэхэ, Немец профсоюзуудай нэгэдэлэй хүтэлбэрилэгшэдтэй, бусад хэдэн эмхинүүдэй түлөөлэгшэдтэй уулзаха байна.

ГАЙХАМШАГ ОЙН ХҮНДЭЛЭЛДЭ

Болгариин Арадай армиин 30 жэлэй ойдо зорюулагдаhан выставкэ сентябриин 17-до СССР-эй Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй Түбэй музей дотор нээгдээ. Энэ выставкые нээлгэдэ олониитын, СССР-эй Оборонын министерствын түлөөлэгшэд, сэрэгэй мэдээжэ начальнигууд, дайнай ветеранууд, Московско гарнизоной сэрэгшэд ерэбэ. Эдэнэр аха дүү ороной армиин анхан бии болоhон тухай, фашис Германиие эсэслэн бута сохихын түлөө байлдаануудые болгар сэрэгшэдэй Совет Армитай хамта хайшан гэжэ хэhэн тухай хөөрэhэн экспонадуудтай танилсаа. Олон фото-зурагууд Болгариин ба СССР-эй арминуудай хани харилсаан тухай, Болгариин армиин сэрэгшэдэй дайшалхы ба политическэ hуралсал тухай, сүлөөтэ арадуудай революционно туйлалтануудые Варшавска договорто хабаатай оронуудай бусад арминуудтай хамта эдэнэй хёрхоор сахин хамгаалжа байдаг тухай элирхэйлэн харуулна.

(ТАСС).

Комсомолой ажабайдал

ЕХЭ ҺҮНЭЙ ТҮЛӨӨ ТЭМСЭЛ

Юһэдэхи табан жэлэй тодорхойлхы жэлэй август һара үнгэрбэ. Энэ үе соо республикымнай залуу һаалишад бага бэшэ амжалта туйлаа. Тэдэнэрэй олонхинь жэлэй эхиндэ абаһан социалис уялгануудаа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэжэ байна гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Байгша оной август һарын дүнгүүдые харая. Жэшээлхэдэ, Улаан-Үдын аймагай «Маяк» колхозой ВЛКСМ-эй 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ комсомол-залуушуулай һү һаалиин фермын коллектив габшагайгаар ажаллажа, һарынгаа түсэб 143 процент дүүргэв. Энэ фермын түрүү һаалишан Евдокия Болонева үнгэрһэн һара соо үнеэн бүхэнһөө дундаа зэргээр 183 килограмм һү һаажа абаха даабаритай байһан аад, тэрэнээ 274 килограммда хүргэһэн байха юм. Евдокия байгша оной туршада үнеэн бүхэнһөө 2.460 килограмм һү һаажа абаха социалис уялга абаһан. Харин мүнөө тэрэ 2.211 килограмм һү һаагаад байна. Хэрбээ сентябрь соо ажалайнгаа эршэ һуладхангүй хүдэлөө хадаа жэлэйнгээ социалис уялга сүм дүүргэхэ гүйсэд арга боломжотой. Мүн тус фермын һаалишад Елена Казанцева, Анна Алексеева болон бусадшье социалис уялгаяа дүүргэхэ дүтэлөнхэй.

Бидэ нэгэ фермын ажалай дүнгүүдые абажа харабабди. Онсолон хэлэхэдэ, Улаан-Үдын аймагай комсомол-залуушуулай һү һаалиин фермэнүүдэй коллективүүд габшагай һайн ажалаараа суурхана. Тус аймаг гүрэндэ һү худалдаха 9 һарынгаа түсэб сүм дүүргэв. Энээндэ залуушуулай оруулһан хубита горитой гээшэ. Юуб гэхэдэ, аймагай һаалишадай гурбанайнь нэгэ хубинь залуу һаалишад шуу.

Амжалтатай ажал ямар аргаар туйлагдаа гээшэб? ВЛКСМ-эй райком, ажахынуудай комсомолой комитедүүд комсомолшууд болон залуушуулай дунда үргэн дэлисэтэй социалис мүрысөө эмхидхэжэ, габшагай ажалай бодото эмхидхэлшэд боложо шадаа гэжэ нэн түрүүн хэлэлтэй болоно.

Социалис мүрысөөнэй гурим саг соогоо баталагдан абтажа, һаалишан бүхэн энээнтэй танилсаа. Мүрысөөнэй дүнгүүд болзор соогоо гаргагдана, түрүү ябагшад материальна болон моральна талаһаа урмашуулагдана.

Мүрысөөнэй ябасые, дүнгүүдыень олондо мэдээжэ болгохо хэрэгтэ саг үргэлжын анхарал хандуулагдадаг. Тиихэдээ нютагай хэблэл, радио шадамараар хэрэглэнэ, «Дайшалхы, сахилгаан хуудаһанууд», мэдээсэлнүүд, социалис мүрысөөнэй бюллетеньнүүд, ханын һонин хододоо гаргагдажа байдаг.

Мүн түрүү һаалишадай хүндэлэлдэ ажалай алдар солын улаан туг үргэгдэнэ. Байгша оной түрүүшын зургаа һарын дүн гаргахадаа, ВЛКСМ-эй райком түрүү зэргэдэ ябаһан зондо амаршалгын бэшэгүүдые, үнэтэ бэлэгүүдые барюулаа һэн.

Республикын залуу һаалишадай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй манлайда Сэлэнгын, Кабанскын, Хяагтын, Прибайкалиин аймагуудай залуу һаалишад ябана. Байгша оной зургаа һарын дүнгөөр түрүүлжэ ябаһан Сэлэнгын аймагай «Эрдэм» колхозой комсомол-залуушуулай Дэбээнэй һү һаалиин фермын эбтэй эетэй коллектив эршэтэй һайнаар ажаллаһан зандаа.

Тус фермын эрхим һаалишан Наталья Лхамажапова жэлэйнгээ социалис уялга сүм дүүргэһэн тухайгаа һая мэдээсээ. Энэ нүхэр август соо үнеэн бүриһөө дундаа зэргээр 347 килограмм һү һаахадаа, түсэбөө 134 процент дүүргэжэ, жэлэй дүүрэтэр үшөө ехэ амжалта туйлаха аргатай байһанаа харуулба. Мүн Аюшеева, Цыденова, Чимбеева гэгшэд социалис уялгануудаа дүүргэхэ болонхой.

Кабанскын аймагай Кабанскын совхозой залуу һаалишан Зинаида Маласова үнгэрһэн юһэн һара соо үнеэн бүриһөө 2.746 килограмм һү һаажа, 3.000 килограммда хүргэхөөр бэеэ зэһээд байна.

3.000 килограммда һү һаалияа хүргэхэ болоһон Прибайкалиин аймагай «Зырянский» совхозой һаалишад Воротникова, Родионова гэгшэдэй нэрэнүүдые дурдамаар. Эдэнэрэй хүдэлдэг комсомол-залуушуулай Ангырай һү һаалиин фермын хид бүхыдөө үнеэн бүхэнһөө 2.413 килограмм һү һаагаад байна. Харин даабаринингаа ёһоор 2.350 килограмм һааха ёһотой юм.

Иимэ һайн жэшээнүүд олон. Гэбэшье манай хүдэлмэридэ ушардаг дутуу дундануд тушаа хэлэнгүй гараха бэшэ гээд һанагдана.

Захааминай, Бэшүүрэй, Яруунын аймагуудай комсомолой организацинууд залуу һаалишадай дунда ябуулагдаха ёһотой социалис мүрысөөндэ анхаралаа хандуулнагүй.

Мүн социалис мүрысөөнэй дүнгүүдые саг болзор соонь гаргаагүйһөө, дүнгүүдыень олондо мэдээжэ болгоогүйһөө, залуу мэргэжэлтэдые, малшадые мүрысөөндэ элсүүлээгүйһөө, ажалай түрүү арганууды хүдэлмэридөө нэбтэрүүлээгүйһөө эдэ аймагуудай залуу һаалишадай ажал хэрэг урагшагүйдэнэ гэжэ тэмдэглэлтэй.

Эдэ мэтын дутуу дундануудые дары усадхаха саг ерээ. Тодорхойлхы жэлэй дүүрэтэр гурбан һараһаа бага саг үлэбэ. Тиимэһээ ВЛКСМ-эй райкомууд, ажахынуудай комсомолой комитедүүд социалис мүрысөө үргэн дэлисэтэйгээр ябуулжа, залуу һаалишан бүхэниие энээндэ элсүүлхэ уялгатай. Мүн түрүү дүй дүршэл нэбтэрүүлхэ, залуушуулай эдэбхи, эрмэлзэл бадаруулха, ниитэ политическэ хүдэлмэри улам бүри һайжаруулха зорилго эдэнэрэй урда табигдана.

Д. ЦЫРЕНДОНДОКОВ,
ВЛКСМ-эй обкомой хүдэлмэришэн ба хүдөөгэй залуушуулай таһагые даагша.

Улаан-Үдын аймагай «Советская Россия» колхозой һүнэй фермын коллектив түсэбтэ юһэдэхи табан жэлэй дүрбэдэхи, тодорхойлхы жэлэй даабарине амжалтатайгаар дүүргэнэ. Гүрэндэ худалдаха юһэн һарын амжалтатайгаар дүүр... Түсэб 129 процент дүү... дэжэ, гүрэндэ 5088 цен... һүн тушаагдаһан ... Энэнь нёдондо жэлэй ... үеынхиһөө 1200 центнер дээгүүр болоно.

Фермын туйлаһан амжал... тада түрүү һаалишад... оруулһан хубита ехэ. ...шээнь, ажахын эрхим һаали... шад Евдокия Иосиповна ... ных жэлэй найман һара... турша соо үнеэн бүри... 2055, Галина Артомо... Эрмиль — 1929, Над... Ивановна Васильева ... 1849 килограмм һү һаа... бусадһаа түрүүлээ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн... һаа) Е. И. Черных, Г. ... Эрмиль болон Н. И. ...сильева.

А. НАГАСЛАЕВАЙ фото.

ДАРДАМ ХАРГЫТАЙ БОЛОО

Н. С. Заметаевай хүтэлбэридэг бригада Улаан-Үдын Октябрьска райондохи харгынуудые һүүлэй үедэ заһабарилна. заримыень шэнээр татана. Нүхэр Заметаевай бригадынхид харгын хубөө заха ехэнхидээ заһабаридаг юм.

Эдэнэр байгша ондо Үдэ гол дээгүүр гараһан шэнэ хүүргэ богони болзорто асфальтаар хушажа, автотранспортын жолоошод болон ябагаар ябагшадые баясуулба.

Мүнөө эдэнэр тус районой Никольск тосхон ошоһон трамвайн линиин захаар гараһан автомобилиин, ябаган зоной ябаха харгы заһабарилжа, шэнэлжэ байнхай. Иигэжэ эдэнэр Улаан-Үдэ хотоёо болбосон түхэлтэй болголсохо хэрэгтэ өөһэдынгөө хубитые оруулалсажа ябадаг юрын лэ мэргэжэлтэй хүдэлмэришэд болоно.

Д. БАЛДАНОВ.

ХҮНДЭТЭЙ АЙЛШАД

Байгша оной зун хура бороогүй, ган гасуур байбашье һаань, Бэшүүрэй аймагай колхоз, совхозуудай механизаторнууд ороохо тарянай һайн ургаса хуряажа байна. Тарялан дээрэ монсогоршье ороохо, гонзогоршье хоолос үлөөнгүй хуряаха хэрэгтэ хүн бүхэн онсо анхарал табина.

«Дружба» колхозой мэдээжэ механизатор, СССР-эй Верховно Соведэй депутат Очир Бадмаевич Аюшеев оронойнгоо суута тарияашадай жэшээгээр ажаллаха, даажа абаһан комбайнаа бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглаха тухайгаа республикынгаа комбайнернуудта мэдүүлһэн гээшэ ааб даа. Очир Бадмаевичай гаргаһан һайн һайхан үүсхэлые аймагаймнай механизаторнууд һайшаан дэмжээ. Механизаторнууд сэлмэг үдэрэй час бүхэниие ашаг үрэ ехэтэйгээр хэрэглэхые оролдоно. «Победа» колхозой бэрхэ комбайнер Виктор Павлович Архипов үсөөхэн үдэрэй туршада «СК-4» комбайнаараа 5500 центнер шэниисэ сохижо, тарияа хуряагшадай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ түрүүлжэ ябана. Мүн тус ажахын Василий Фалилеев энэ нүхэрһөө тиимэшье холо гээгдээгүй. «Дружба» колхозой комбайнернууд Очир Аюшеев, Дмитрий Петров, Николай Филантьев болон бусад халаан бүриингөө даабарине холо үлүүлэн дүүргэжэ, бултанда оролдосотой ажалай үльгэр жэшээ харуулна. Дзержинскиин нэрэмжэтэ совхозой комбайнер Виктор Степанович Новокрещенных ажахы соогоо онсо шалгарна.

Үдэр һүнигүй поли, тарянай тоог дээрэ хүдэлжэ байһан комбайнер, хүдэлмэришэдые халуун анхаралаар хүреэлхын тула аймагай соёл гэгээрэлэй, медицинын, хүн зоной ажаһуудалай эрилтэ хангадаг комбинадай хүдэлмэрилэгшэд оролдоно. Эндэ хэлэгдэһэн эмхи зургаанай коллективүүдэй түлөөлэгшэд графигай ёһоор механизаторнуудта айлшалжа, тэдэнэй хүлеэдэг айлшадынь болонхой. Аймагай больницын врач бүхэн ямар нэгэн колхоз, совхозые даажа абанхай. Тарияа хуряалгын эхилһэнһээ хойшо больницын врачнууд «Рассвет», XXI партсъездын колхозуудай, Бэшүүрэй совхозой, мүн бэшэшье ажахынуудай тарияашадтай уулзажа, тэдэнэй ажабайдалые шалгаһан, һонирхолтой хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэһэн байна. Элүүрые хамгаалагшад эдэ ажахынуудай механизаторнуудта ошохоһоо гадна, һаалишадай ажаһуудалтай танилсаа. Түбэй больницын врачнууд В. Спинев, Г. Н. Турнаева, В. Я. Шаргунов болон бусад эдэбхитэйгээр хабаадажа, һаалишад, тарияашадай анхаралые татаһан, тэдэнэртэ һайн зүбшөөл хэлээ гэжэ эндэ тэмдэглэлтэй. Эдэ нүхэднай лекцинүүдые уншаһанайнгаа һүүлдэ, ошоһон лэ газартаа «элүүр энхын булан» шэмэглэдэг юм.

Аймагай больницын ахалагша врач С. Н. Суворова мантай уулзахадаа, коллективэй саашанхи зорилгонууд тушаа иигэжэ мэдүүлээ:

— Тарияа, хуряалгын дүүрэтэр хурга дараажа тоолохоор үдэрнүүд үлэбэ. Энэ шухала ажалай дүүрэтэр врачнуудай хэдэн бүлэг боложо, ажахынуудай хүдэлмэришэдые үзэхэ, тэдэнэртэ элдэб лекцинүүдые уншаха юм. Малшадай харюусалгатай хаһа — үбэлжэлгэ үдэрһөө үдэртэ дүтэлжэ байна гээшэ ааб даа. Холын фермэ, гүүртэнүүдтэ ажаһуудаг малшадта медицинскэ туһаламжа үзүүлхэ хүдэлмэреэ һаядаа түсэблэхэмнай.

Мүн холын полевой стануудта, тарялан дээрэ ажаллажа байһан хүдэлмэришэдые, механизаторнуудые хэрэгтэй эд бараагаар гүйсэд хангахын тула худалдаа наймаанай хүтэлбэрилэгшэд зохисотой хэмжээ абаһан, тэрэнээ амжалтатайгаар дүүргэхын тула нилээд хүдэлмэри ябуулаа гэжэ эндэ онсо тэмдэглэмээр. Аймаг дотор 7 автолавка бии юм. Автолавкын жолоошод тарияашадай захил дүүргэхын тула оролдолго гаргана.

Мүн соёлшодшье энэ шухала ажалда өөһэдынгөө хубитые оруулха гэжэ оролдоно. Бага-Куналейн аймагай соёлой байшангай дэргэдэ агитбригада бии болгогдоод, артистнар механизаторнуудай амаржа байха үедэ богонихон һонирхолтой наада табина. Концертын эхилхын урда «Знание» бүлгэмэй лекторнууд орон дотор боложо байгаа үйлэ хэрэг, асари ехэ барилганууд тухай, хилын саанахи һонинуудые сугларгашадта хөөрэнэ. Агитбригадын гэшүүд айлшалһан лэ газартаа дайшалхы хуудаһануудые гаргана. Тэндэнь ажалай түрүүшүүлэй амжалта тухай урин дулаанаар бэшэгдэнэ. Мүн хүдэлмэридөө хайша хэрэгээр хандадаг, архи, тамхи намнадаг хүйхэршүүл тухай ёгто шүлэг, тэдэнэй ааша харуулһан зураг обёорхот.

А. ТИМОФЕЕВА.
Бэшүүрэй аймаг.

ОРЁЛ хотодо барилгануудые бодхоохо болзор горитойгоор хороохо, гэрнүүд болон түхеэрэлгэнүүдые бүхы жэлэй туршада таһалгаряагүй һайнаар ашаглалгада тушаажа байха, барилгын үйлэдбэриин ашаг үрые дээшэлүүлхэ арга олгоһон КПСС-эй Орловско обкомой болон СССР-эй Минпромстройн хүдэлмэриин дүй дүршэлые КПСС-эй Центральна Комитет һайшаагаа.

Орловско барилгашадай хэлэндэ үргэнөөр хэрэглэгдэдэг болоһон «таһалгаряагүй һайнаар ашаглалгада тушаажа байха» гэһэн үгэ хүүр мүнөө бүхы орон доторнай мэдээжэ.

Шэнэ гуримай ёһоор, урдынхи мэтэ тус тус барилгануудые бодхоолго нэгэ жэлээр түсэблэгдэдэг бэшэ, харин хоёр жэлээр түсэблэгдэнэ. Түрүүшын жэлэй түсэб ажалай гүсэб байһан хадаа ямаршье хубилалтада орохогүй, харин хоёрдохи жэлэйнь түсэб багсаамжалгын түсэб тула ябажа байһан жэлэй һүүл багаар хубилалтада орожо болоно.

Тиин Орёл хотын барилгашадай дүй дүршэлые хэрэглэхыень союзна республиканууудай компартинуудай ЦК-нуудта, КПСС-эй крайкомууд болон обкомуудта, министерствэнүүд болон ведомствэнүүдтэ КПСС-эй ЦК дурадхаһан байна.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: партиин Орловско обкомой барилгын таһагые даагша И. С. Богатов яаралтай зүблөө үнгэргэжэ байна. Орёл хотодо олон дабхар байшангууд бодхоогдоно. 16 дабхартай городой түрүүшын байшан. Орловско барилгын конвейер бодото дээрээ: панельнүүдые зөөдэг хүсэтэ машинанууд гэрэй детальнуудые барилгын талмайда асарна.

ТАСС-ай фотохронико.

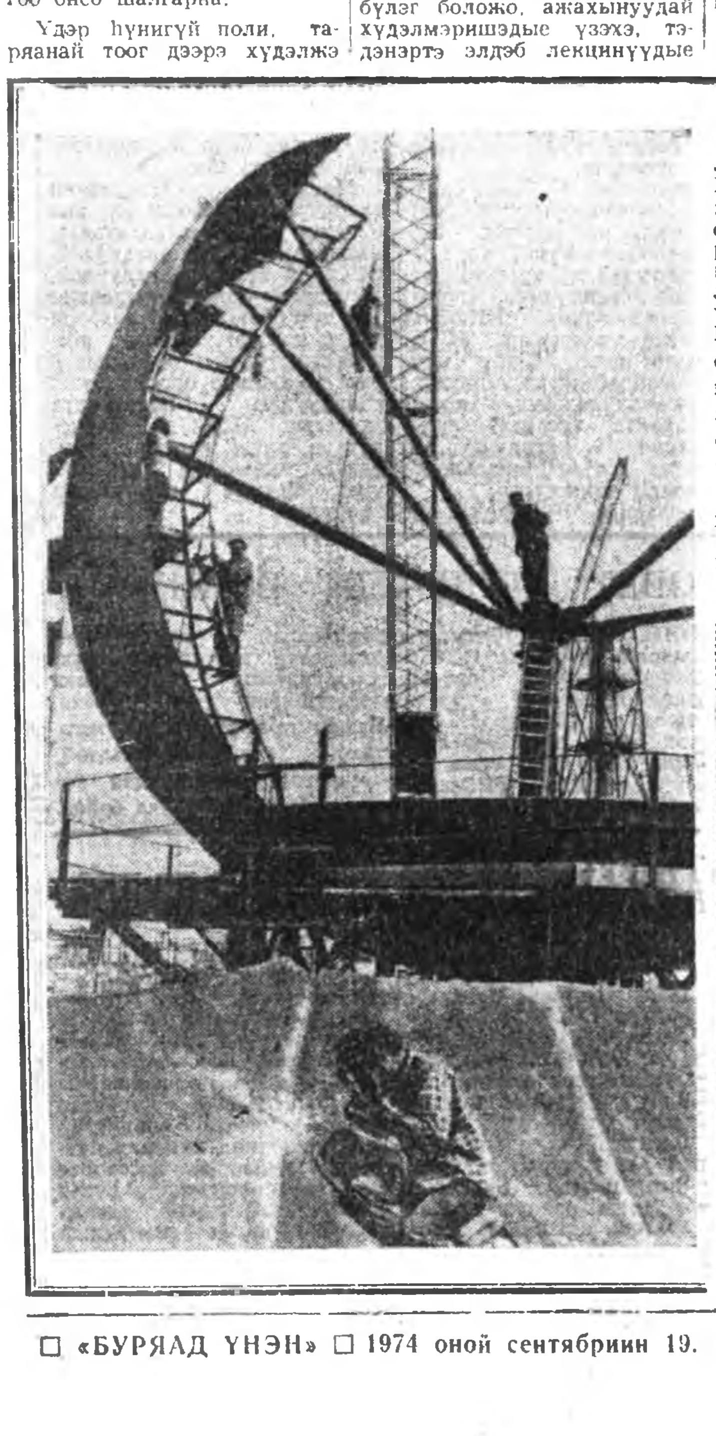

ШЭНЭ ЗАВОД

Венгриин химиин промышленностиин томо объект Веспрем областьдо баригдажа байна. Энэ хадаа Петскэ азотно комбинадта баригдажа байһан, жэлдээ 1 миллион тонно продукци үйлэдбэрилхэ хүсэтэй хэмэл үтэгжүүлгын завод болоно. Шэнэ предприяти барилгада совет мэргэжэлтэд хабаадана. Заводые туршалга энэ жэлдэ эхилхэ, харин 1975 ондо завод дүүрэн хүсөөрөө хүдэлхэ юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: барилгын нэгэ участогта. Эндэ сферическэ резервуар хабсаргагдана.

МТИ—ТАСС-ай фото.

Зурагла...

ОРОЛДОСОТ... АЖАЛА... ОШО...

Аймагай түрүү хонишодой зүблөөн дээрэ болоһон ушар. «XXI партсъездын» колхозой ахалагша хонишон Жамсо Жамсаранович Бадмаевта «Аймагай эрхим хонишон» гэһэн нэрэ зэргэ олгоод, чемпионой лентэ зүүлгэхэ, үнэтэй бэлэгээр шагнаха» гэжэ зал соо соносхогдоходонь, нэрьемэ альга ташалган наяршоо һэн. Тиихэдэнь Жамсо Жамсаранович аалиханаар ендэр тээшэ ошожо, урилдаанда түрүү һуури эзэлһэн спортсмен мэтээр хүндэлэлэй табисуурай эгээн дээдэ табсан дээрэ зогсолой. Һүүлдэнь амаршалганууд, асуудал-харюунууд үргэлжэлөө юм ааб даа. Жамсо Жамсаранович нүхэдэйнгөө урда үгэ хэлэбэ. Олон юумэ шашахашьегүйб, хонишон бүхэн ажалдаа харюусалгатайгаар хандажа, оролдосотой һайнаар ажаллаха ёһотой гэжэ һанагшаб гээд үгэеэ түгэсхөө һэн.

«Оролдосотой һайнаар» гэһэн үгэнүүд тон гүнзэгы удха шанартай ха юм. Ямаршье ажалда ямаршье хүн оролдосотойгоор ажаллабал, саатагүй амжалта туйладаг гээшэ.

Жамсо Бадмаев бага наһанһаа хойшо колхозой элдэб эсын ажалда ябаһан, зориг түгэлдэр болоһон хүн юм. Арбаад жэлэй саада тээ Бадмаевай контородо ерэжэ:

— Намда хонидые даалгажа үгыт, — гэжэ мэдүүлхэдэнь, хэншье-гайхаагүй һэн. Юундэб гэхэдэ, тэрэ колхозой энэ хүшэр ажалда нэгэшье ядалсахагүй гэжэ мэдэһэн байгаа бшуу.

Жамсо наһанайнгаа хани нүхэртөө нэгэтэ хандажа:

— Сэржэн-Мэдэг, бишни колхозой хониин һүрэгые олошоруулха хэрэгтэ хабаадахам хаяа? Үргэн тала дайдые бүрхөөн бэлшээхэ хонидтой болобол, манай колхоз хэдэн тонно нариин нооһо гүрэндэ тушаадаг болохо байгаа гэжэ һананаш? Нэгэ хониной нариин нооһонһоо хэды гоё костюм нэхэнэ гэхэбши? — гэжэ хэлээд, урдаһаань хараад байгаа һэн.

Тиихэдэнь Сэржэн-Мэдэг:

— Өөрөөл мэдэнэ бэзээш. Хүшэр ажалһаа айдаггүй баатар ха юмши, — гэжэ энеэбхилээ һэн.

Энэ хөөрэлдөөнэй һүүлээр хоёр-гурбан жэлэй болоһон хойно Жамсо Жамсаранович хонишоноор ажаллаха тухайгаа колхозой түрүүлэгшэдэ хэлэһэн байгаа.

Тэрэ гэһээр арбаад жэл үнгэрбэ. Жэл бүри Жамсо дүй дүршэлтэй боложо байгаа. Эхэ хонидой отарые даажа абаад, 100 эхэ хонин бүриһөө 100 хурьга яажа түлжүүлхэ ёһотойб гэһэн бодол тэрэнэй толгой сооһоо гарадаггүй һэн. Жамсо эсэхэ сусахаяа мэдэнгүйгөөр, эрэлхэг зоримгойгоор ажаллажа эхилээ. Зүгөөр илалта түргэнөөр туйлагдаагүй.

Хэдэхэн жэлэй саада тээ болоһон иимэ нэгэ ушарые Жамсо мартадаггүй. Тиихэдэ орой намар боложо, хонидоо са... тарянай үзүүр дээрэ ... байба. Хонидыншье ... болотороо таргалаа, та... хээтэй болоо һэн. Тэрэ ... түл һайн байжа, Жамсо ... шынхеэ 100 эхэ хонин... һөө 100 хурьга түл... шадаа бэлэй. Жамсо Жам... нович тэрэнһээ хойшо ... доо намартаа ... бэлшээдэг, искусс... үрэжүүлгэ һайнаар ... болоо һэн. Үнгэрэгшэ ... Жамсо Жамсаранович ... ехэ амжалта туйлаба: ... эхэ хонин бүриһөө 116 ... га түлжүүлжэ шадаба.

* * *

Жамсо Бадмаевтанай ... хид бултадаа ажалша ... зон юм. Сэржэн-Мэдэгһэ... Баир Юра гэжэ хоёр ... бүүдынь абадаа түрүүн... һалагшанар болонхой. ... үрэжүүлэгшэ Гомбожап ... ажалдаа һайнаар ... ажалай амжалта «шар... хүн юм.

Элдэб арга хэрэглэн... гадые бултыень түлж... түлөө хонишод тэмсэл... ааб даа. Гэбэшье эдэ бүхы... арганудайнь «нюуса» ... оролдосото, үсэд ... ажал гэжэ ойлгоо ... Жамсо Бадмаев эгээл ... «нюусатан» хүнүүдэй ... болодог.

* * *

Жамсо Жамсаранович... тоо хододоо һайн шана... жээл эдюулхэ гэжэ орол... Ушар тиимэһээ жэл бүри ... хуряалгын үедэ өөрөө ... жээл бэлдэнэ. Жэшээ... Бадмаевай хүтэлбэрид... үнгэрэгшэ жэлдэ 720 ... һайн шанартай үбһэ ... һэн. Харин мүнөө жэл... лай Архипов, Леня Го... Цыдып Жалсараев гэ... хамта, 600 центнер эр... нарай үбһэ бэлдэбэ. Т... һайхан, шэмэ ехэтэй ... хэ үбһыень хурьгадта... лан еомоо.

... Түмэр Хоройн тал... шарлажа, намарай ... амисхаал оронхой. ... хонишон Жамсо Жамса... хонидоо манажа дүүр... шэ гэртээ ерэхэдээ, ... үбэлжэлгэ тухай, хони... даа үшөө ехэ амжалта ... туйлаха тухайгаа ша... хэбэртэй. Холые хайна... ража байба. Бэрхэ ... үшөө олон жэлдэ эрхим ... та туйлахал байха гэжэ ... жэл үлөө һэм.

С. ОЧИ...
Загарайн аймаг.

ТҮРҮҮШҮҮЛЭЙ ДҮЙ ДҮРШЭЛҺӨӨ

МАЛШАН ХАНДА ТҮРҮҮЛН...

Захааминай аймагай Дүтэлүүрэй совхоз бодо мал үсхэдэг томохон ажахы юм. Энэ совхоздо таба мянган бодо мал, 650 толгой адуун тоологдоно. Зүгөөр гол шэглэлынь мяхалиг үүлтэрэй мал үсхэлгэ болоно. Эндэхи мэргэжэлтэд, малшадшье мал шахан таргалуулгаар яһала ехэ дүй дүршэлтэй болонхой. Тиимэһээ бусад колхоз, совхозуудта жэшээ болгон тэрээнтэйнь танилсуулха хүсэл хүрэнэ.

Шахан таргалуулха малай гүүртэ апрель, май һарануудта бүридхэн суглуулагдана. Иимэ гүүртэ жэл боложо ябаһан бурууунуудһаа, һаалиин фермэнүүдтэ гологдоһон үхэрнүүдһээ, хашарагуудһаа бүридэнэ гээшэ. Бүридхэгдэһэн гүүртэнүүдтэ ветеринарна болон зоотехническэ профилактикын хүдэлмэри хэгдэдэг байна. Һүүлээрнь гүүртэ бүхэн дүй дүршэлтэй малшадта даалгагдаад, совхозой отделенинүүдһээ гушаад-дүшөөд модоной газарта байлгагдадаг юм. Мүнөө совхоздо шахан таргалуулха найман гүүртэ бии болгогдоо. Тэдээн сооһоо гүүртые даагша, дүрбэдэхи отделениин үхэршэн Ханда Очирова һайн амжалтануудые туйлажа ябана. Очирова 157 толгой буруу даажа абанхай. Тэдэнээ Ц. Д. Будаева Д. Н. Гармаева хоёр туһалагшадтаяа Дырентүй гэжэ газарта адуулна. Ханда Очирова шахан таргалуулха гүүртын мал арбан хоёрдохи жэлээ харууһална. Тиихэ зуураа мал үсхэлгөөр баян дүй дүршэлтэй болонхой.

Малайнгаа бэлшээрин 7—10 хоноод лэ һэлгүүлдэг юм. Иигэжэ һэлгэн адуулхада зунай бүхы һарануудта ногооной ургаса һайн зандаа үлэнэ. Очироваг ай оролдосо ехэтэйгээр хүдэлһэнэй ашаар зунай гурбан һара соо буруу бүхэниинь 120—130 килограмм хүрэтэр нэмэһэн байна. Хабартаа бурууну удынь үбһэ эдихын хажуугаар 0,8—1,0 килограмм холимог тэжээл эдидэг байгаа. Минеральна тэжээлээр баһал таһалгаряагүй хангагдадаг һэн. Август һара соо бурууну удай бэеын шэгнүүр сүүдхэдээ 1108 грамм нэмэһэн байна. Энэ хадаа зунай һаранууд соохи тон ехэ дүн болоно. Малаа харууһалхын хажуугаар Очирова туһалагшадтаяа хамта үбһэ бэлэдхээ һэн. Захааминда эртэ намар саһанай ородог хада Очирова малаа тураахагүйн тула эртүүрһээ эхилжэ үбһөөр хооллуулдаг. Энээнэйнь ашаар малаа намар хэрибе орой гүрэндэ тушаагаа һаань, тэдэнь тобир тарган зандаа байдаг.

Мал шахан таргалуулха гүүртэдэ тусхай салин тогтоогдоһон юм. Хэрбээ адуулгын үедэ буруу бүхэнэй шэгнүүр сүүдхэдээ 1000 граммаар дээшэлүүлхын хажуугаар бүхы малаа гарзагүйгөөр харууһалбал, үхэршэн толгой бүхэнэй 4 түхэриг абаха байна. Харин гүрэндэ тушааха үедөө буруу бүхэнэй амидын шэгнүүр 350 килограмм хүргэбэл, толгой бүхэнэй гурбан түхэриг түлэгдэхэ юм. Гадна жэлэй түсэб дүүргэһэнэй түлөө мүнгэн шан байха. Жэшээнь, Ханда Очирова болон тэрэнэй хоёр туһалагшад туд бүхэндөө май һарада 154, июнь — 158, июль — 173, август һарада — 185 түхэриг абаһан байна.

Совхозой дирекци, партийна организаци болоод ... ком малшадай дунда со... лис мүрысөө үргэнөөр ... рүүлдэг, хүтэлбэрилхы... һайнаар ябуулдаг юм. ... шэгнүүр нэгэ һара со... ехээр дээшэлүүлһэн ма... да дамжуулгын вымпе... түхэригтэйгөөр барюу... даг. Эдэ малшадай дүр... гууд Хүндэлэлэй са... үлгэгдэнэ.

Энэ совхозой бусад ... шад Ханда Очироваһаа ... шээ абан, малаа оролдо... һайнаар харууһалжа, ... дэ мяха тушааха сов... гоо түсэб үлүүлэн дүүр... тула горитойхон хуби... оруулна.

И. ХАРЖ...

Соведүүдэй хүдэлмэри

Үнгэрһэн жэлдэ аймаг до... эмнэлгын болон һэргы... хүдэлмэри урда жэ... нилээд һайжараа. Больницанууд, фельдшерскэ ...стнуудай материальна ...зань бэхижэжэ, орео на... түхеэрэлгээр хүсэд хан...гдаа. Тиигэжэ эмнэлгын ...нар дээшэлээ. Олохон ...чнар Улаан-Үдэдэ, оро... элдэб хото городуудта ...гдэжэ, эрдэм мэргэжэ... дээшэлүүлээ, эмнэлгын ...үү онол аргануудые шу...лаа. Дунда зиндаанай мэр...лтэд — фельдшер, аку..., медсестрануудай семи... һара бүри үнгэргэгдэнэ. ...бэшье сагаан халаадтай хү...эмэрилэгшэдэй ажалда ду...гдалнууд үшөөл олон. Һая...н аймсоведэй ээлжээтэ сес... болобо. Эндэ «Аймагай ...н зониие медицинскэ та...ар хангалгын байдал ба ...рэниие һайжаруулха хэм...энүүд» гэһэн асуудал үр...нөөр зүбшэгдэбэ. Иимэ ...асуудалай хойшолуулагдаша... болоһониинь ойлгосотой. ...Үб гэхэдэ, медицинын эмхи ...гаануудай материально-

ХАРЮУСАЛГААЯ ДЭЭШЭЛҮҮЛХЭ

техническэ бааза мүнөөнэй эрилтэдэ хүрэнэгүй. Врачай мэдэлдэ байһан орёо нарин шэнэ түхеэрэлгэнүүд ашаг үрэтэйгөөр хэрэглэгдэнэгүй. Дээдэ, тусхай һургуулинуудые дүүргэжэ ерэһэн эмшэд аймаг дотор һууршжан түбхинэнэгүй. Аймагай түбэй больницын врачнар колхоз, совхозуудай малшад, механизаторнуудта үсөөн ошоно, тэндэхи участково больница болон фельдшерскэ пунктнуудта бодото туһаламжа үзүүлэгдэнэгүй. Хэлэһэнээ баримталан, хэдэн жэшээнүүдые дурдая.

Һүүлэй гурбан жэлэй туршада аймагта ажаллахаар ерэһэн 25 врачай 20-ниинь, дунда шатын мэргэжэлтэдэй 65-нь гэр байраар хүсэд хангагдаагүй дээрэһээ ондоо тээшээ ябашаһан байха юм. Һаяхан врач бактериолог квартирагүйб гэһэн шалтаг бариад, Хяагтын аймаг ябашоо. Тиихэдэ врач педиатор удаан саг соо гостиницада байһаар. Аймагай түб Мухар-Шэбэр тосхондо комплексно больница барихаар болоо. 40-өөд жэлэй урда тээ баригдаһан больницань хуушараа, багадана, орёо нарин шэнэ түхеэрэлгэнүүдые хүсэд хэрэглэхэ аргагүйдэнэ. Эдэ болон бусадшье дутагдалнууд тушаа элидхэлшэ, аймагай түбэй больницын ахамад врач В. Б. Машкинов, үгэ хэлэгшэд гол анхаралаа хандуулаа.

Колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд отара, фермэ, бригада, мастерскойнуудта хүдэлдэг хүнүүдтэ һайнаар ажаллаха, амарха эрхэ байдал хүсэд байгуулнагүй. Зандин, Боом, Подлопатка тосхонууд банигүй. «Знамя Ленина», «Коммунизм» колхозууд, «Одон», «Забайкалец» совхозуудай полевой стануудта аптечкэ байхагүй. Хара-Шэбэр, Зандин, Галтай, Степной һууринуудай үйлсэнүүд муухай, модо шулуун, шабааһа шоройдо дарагдашанхай. Иимэ байдалтай медицинын хүдэлмэрилэгшэд эбсэшоод, ямаршье тэмсэл ябуулнагүй.

Аймагай санэпидстанциин ахамад врач С. Шагдурова, «Эрдэм» совхозой директор Т. Е. Оленников гэгшэд үгэ хэлэхэдээ, һургуулиин наһа гүйсөөгүй хүүгэдэй эмхи зургаануудай байра байдалынь ариг сэбэрэй эрилтэдэ хүсэд харюусадаггүй, тэндэ ажалладаг хүмүүжүүлэгшэдэй зариманиинь ямаршье бэлэдхэлгүй хүнүүд. Степной, Заган, Шаралдай, Нарһата, Мухар-Шэбэр, Суулга, Хара-Шэбэр тосхонуудай хүүгэдэй саад, яслинуудта ариг сэбэр муугаар сахигдана. Аймагай түбтэ хүүгэдэй сагаан эдеэнэй кухни нээхэ г... эрилтэ табан жэл соо ...гдана. Теэд энэ асуудал мүнөөшье хүрэтэр шиидхэгдэнэгүй. Мухар-Шэбэр тосхондо 322 һууритай хүүгэдэй комбинат ашаглалгада үгтэһөөр хэдэн жэл болоо. Гэтэр канализацинь хүдэлдэггүй. Тиимэһээ үхибүүд үбэлдөө хүйтэн уһаар нюураа угаана. Хонхолын хүдөөгэй Соведэй түрүүлэгшэ Н. С. Митрофанов, аймгүйсэдкомой арадай гэгээрэлэй таһагые даагша В. Г. Бадеева, «Родина» колхозой түрүүлэгшэ К. Л. Белоусов, Суулгын совхозой хонишон Е. Ш. Дармаринчинова, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой тракторна бригадын бригадир Л. В. Шамарин гэгшэд үгэ хэлэхэдээ, медицинын зарим хүдэлмэрилэгшэд дааһан ажалдаа эдэбхи үүсхэл багатайгаар, харюусалгагүйгөөр хандана гэжэ шүүмжэлбэ. Фельдшерскэ пункт бүхэндэ хүдэлмэриин үдэрэй гурим байдаггүй. Тиимэһээ зарим эмшэд ажалдаа гээгдэжэ ерэдэг, үбшэнтэниие саг соонь үзэжэ, түргэн туһаламжа үзүүлдэггүй. Инструментнүүдээ бусалгажа, бэлэн болготорнь ехэ саг үнгэрһэдэг. Үнгэржэ ерэхэдээ, зарим эмшэд ажалдаа һогтуу ерэнэ.

Аймагай түбэй больницын врач бүхэндэ һуурин тосхонуудтахи фельдшерскэ пунктнууд даалгагданхай. Тэдэнэр өөһэдынгөө участогуудта һара бүри ошожо, фельдшер, медсестрануудай хүдэлмэри шалгаха, туһаламжа үзүүлхэ зэргэтэй. Гэтэр энэ уялгаяа олохон врач дүүргэнэгүй гээд сесси дээрэ шүүмжэлэл хэгдээ.

— Түбэй больницаһаа манда врач дүрбэн жэлэй урда тээ ерээ һэн. Тэрэ гэһэнһээ хойшо мүнөө хүрэтэр нэгэшье врач ерэжэ, ажалтаймнай танилсаагүй, туһаламжа хүргөөгүй. Хэнэйшье манда томилогдоһые мэдэнэгүйб, — гээд Шэнэ-Заганай фельдшерскэ пунктые даагша А. С. Снегирева хэлэбэ.

Аймаг доторхи участково 5, түбэй нэгэ больница, фельдшерскэ 20 пункт, 4 аптекэдэ 326 эмшэд ажаллана. Сагаан халаадтай хүн бүхэнэй дааһан ажалдаа харюусалга ехэтэйгээр хандахыень сесси уряалаа.

Сесси хэлсэгдэһэн асуудалаар тусхай шиидхэбэри баталан абаа.

Б. ЖАМБАЛОВ,
манай корр.

ШУХАЛА АСУУДАЛ ХЭЛСЭГДЭБЭ

...Гэгээтын сомоной Соведэй ...ахалээр Ленинэй нэрэмжэтэ ...лхоздо ажалшадай хамтын ...глаан болобо. Эндэ сугларагшад ниитын адууһа малда тэжээл бэлэдхэхэ, тарья хуряаха хүдэлмэри эндэ ямараар эмхидхэгдэнхэйб, ажалай журам ...ар сахигданаб гэһэн асуудалнуудые зүбшэн хэлсээ. Бага-Наринда үнгэрһэн суглаанда колхозой түрүүлэгшэ Д. М. Яковлев, парткомой секретарь И. М. Филиппов, сомоной Соведэй түрүүлэгшэ Р. Ф. Елисеев, КПСС-эй райкомой таһагые даагша В. Е. Гармаев, ВЛКСМ-эй райкомой секретарь Н. Лопанов болон мүн тус ажахын ...рдэхи отделениин хүтэлбэрилэгшэд хабаадаба.

Хамтынгаа адууһа малда ...рдам хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлэдхэжэ, урдаа табиһан зорилгонуудаа нэрэтэй солотойгоор бэелүүлхын тула Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой олонхи хүдэлмэрилэгшэд үнэн зүрхэнһөө оролдоно. Таарамжатай ...е сагые алдангүй бии байгаа ...оһон техникээ, бүтээсэ ехэтэйгээр хэрэглэжэ, шадаал һаа ...нэ үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ гээшэ мүнөө үеын гол зорилгонуудай нэгэн гэжэ хүдөөгэй ажалшан бүхэн һайн мэдэнэ. Үбһэ бэлэдхэлгын хүсэд дүүрээгүй байтар тарья хуряалга эхилшоо гээшэ ааб даа. Эгээл энэ үедэ хүн олоор дуталдадаг.

Үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ, тарья хуряаха хүдэлмэридэ тус ажахын залуушуул эдэбхитэйгээр хабаадана. Гэбэшье, эхэ, эсэгынгээ бэлэн зөөри дээрэ зоргоороо умбадаг, ажал гэхэдэ «үү-татай» гэдэг хүнүүд үшөөл бии гэжэ эндэ онсо тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Ажал хэхэ дурагүй, түхэреэн үдэрэй туршада архидажа, бусадые хүдэлмэриһөөнь һаатуулдаг хүдхэшүүлтэй сомсоведэй гүйсэдхэхэ комитет, колхозой хүтэлбэрилэгшэд хөөрэлдөө, элдэб хүдэлмэри ябуулаашье, тэдэниие шангаар хэһээгээдшье үзөө. Тосхоной зоной урда иимэ 10 хүн зогсожо, муу ябадал гаргаһанайнгаа түлөө харюу бариба. Сугларагшад сооһоо Данзан Санжиев, Жимбэ Хутаков, Пагба Намсараев, Николай Ощепков, Евлампий Бутаков болон бусад үгэ хэлэхэдээ, архиншадай ама татаха, ажал хэхэ дурагүй залхуу хойрог хүнүүдтэй эрид тэмсэхэ талаар зохисотой хэмжээ абахаар болоо гэжэ тэмдэглээ.

С. Колодин бүтээжэ байһан ажалдаа албан хойрогоор хандадаг, хэдэн үдэрэй туршада «хара» уһа «дэрлэжэ», гэр бүлэдөө шууяа гаргадаг, хулгай, худал хэһэнэйнь түлөө Бага-Наринай ажалшад тэрэниие колхозһоо намнаха гэһэн шиидхэбэри абаһан юм. Колодин энэ шиидхэбэриень дүүргэхэ гэжэ шиидээгүй, холын гүүртэдэ байдаг малшанда хоргодожо, архидалгаяа үргэлжэлүүлээ. Мүн түрэл нютагһаа үлдүүлхэ тооной эндэ ажаллахаар ерэһэн Д. Дампилов гэгшэ ажалай журам ходо эбдэжэ, үдэр бүри архи, хаарта намнадаг байһан. Эндэ хэлэгдэһэн хоёр хүдхэшүүл энэ ябадалайнгаа түлөө арадай сүүдэй урда һаядаа зогсохонь.

Залуу колхозник Виктор Черепанов долоо һарын туршада 80 үдэр ямаршье шалтаггүйгөөр ажалдаа гараагүй. Мүн тэрэнэй үреоһэн «бөөрэ» Сергей Раднаев мүн 78 үдэр ажалдаа гараагүй. Хоюулан нэгэдэжэ, хатуу харые баридаг байгаа. Мүн энэл шалтагһаа боложо Сергей Дармаин, Владимир Ганжуров гэгшэд олон үдэр ажалдаа гараагүй байха юм. В. И. Карасева, Д. Ц. Ринчинова гэгшэд элдэб шалтаг олоод, дурадхаһан ажалһаа хулжахые оролдодог гэжэ нютагайнь зон һайн мэдэдэг болонхой. Хамтын суглаан дээрэ мүн тэдэнэр зогсожо, нилээд улайһан, сайһан байха юм. Дээрэ хэлэгдэһэн хүнүүд хэһэн алдуугаа заһаха, даажа байһан ажалдаа һайнаар хандаха тухайгаа сугларагшадые найдуулба.

Архидаха, хулиган ябадал гаргадаг хүнүүдтэй эрид тэмсэхын тула сомсоведэй гүйсэдком болон колхозой хүтэлбэрилэгшэд зохисотой хэмжээ саашадаашье абажа байха бэзэ гэжэ үгэ хэлэгшэд онсо тэмдэглээ. Үргэжэ ябаа залуу үетэниие хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ гол анхарал табиха гэжэ суглаанай шиидхэбэри дотор хэлэгдэнэ. Энэ асуудалые бодото дээрэнь бэелүүлхэ талаар тусхай комисси баталагдаба.

В. КЛОЧИХИН.

Зэдын аймаг.

НООҺО угаадаг фабрикын хүдэлмэришэдэй дунда социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Нооһо илган сортолдог цехэй Валентина Иннокентьевна Шевченкын даадаг бригада Любовь Кожевниковагай ударидадаг бригадатай мүрысэхэ зуураа, түрүүлжэ ябана. Тиихэдэ долоо һарынгаа даабари болзорһоонь урид дүүргээ. Энэ хугасаа соо түсэбһөө гадуур 60 тонно нооһо илгаһан байха юм. Түсэбтэ табан жэлэй тодорхойлхы, дүрбэдэхи жэлэйнгээ түсэб байгша оной декабриин 26-да дүүргэхээр тус бригадын гэшүүд шиидэнхэй.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: В. И. Шевченко.

Д. БАЛДАНОВАЙ фото.

СОЦИАЛИС ОРОНУУДААР

...НР. Мүнөө үедэ Арадай ...шын машина бүтээлгын ...приятинууд хүдөө ажа... зорюулжа, 130 түхэлэй ...ина болон элдэб түхеэ... бүтээн гаргана. Поль... инженернүүдэй зохёон ...уулһан машинанууд ...ндээ бэлэхэн, юрын бай...раа, мүн үндэр бүтээсээ... ...шалгардаг гээшэ. Жэ... болгон дурдабал, «Ур...» гэжэ тракторнууд, «Би...» түхэлэй тарья хуряа... комбайнууд, сенокосил...ууд болоно.

...льшодо бүтээгдэһэн хү... ажахын техникын зарим ... Экономическа Харил... туһалалсалгын Соведэй ... болохо оронуудта ...шагдадаг байна.

...УРАГ ДЭЭРЭ: «Урсус» ...торнуудые ябуулга.

...ЦАФ—ТАСС-ай фото.

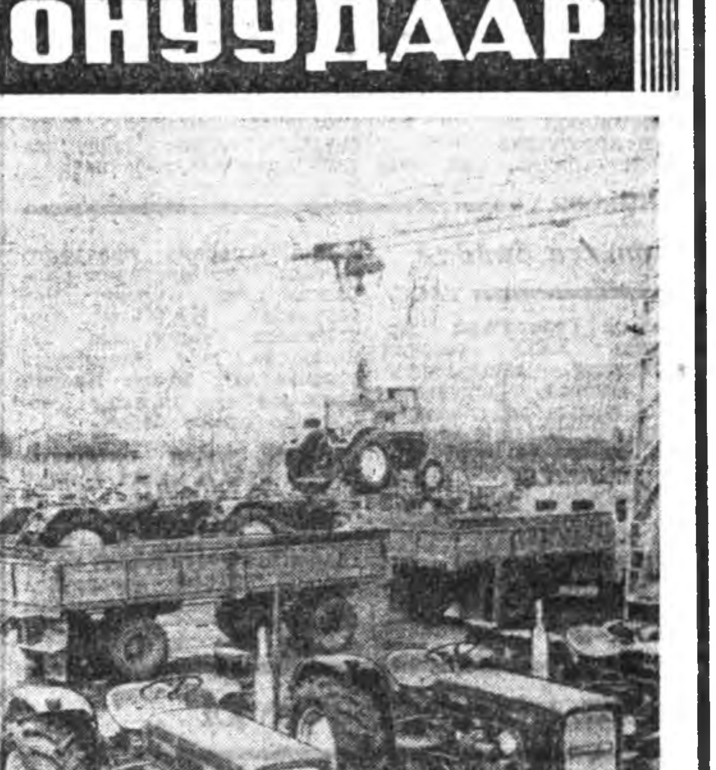

...ЦИАЛИС Румынида ... уһалха, шанаржуулан ...аруулха шэнэ түхеэрэл... жэл бүри ашаглалга... оруулагдана. 1975 он бо... уһалагдадаг газарай ...ай 3 миллион гектарта ...шөө ехэ болохо.

...УРАГ ДЭЭРЭ: Тротуш ... дээрэ тогтоогдоһон ...эм.

АДЖЕРПРЕСС — ТАСС-ай фото.

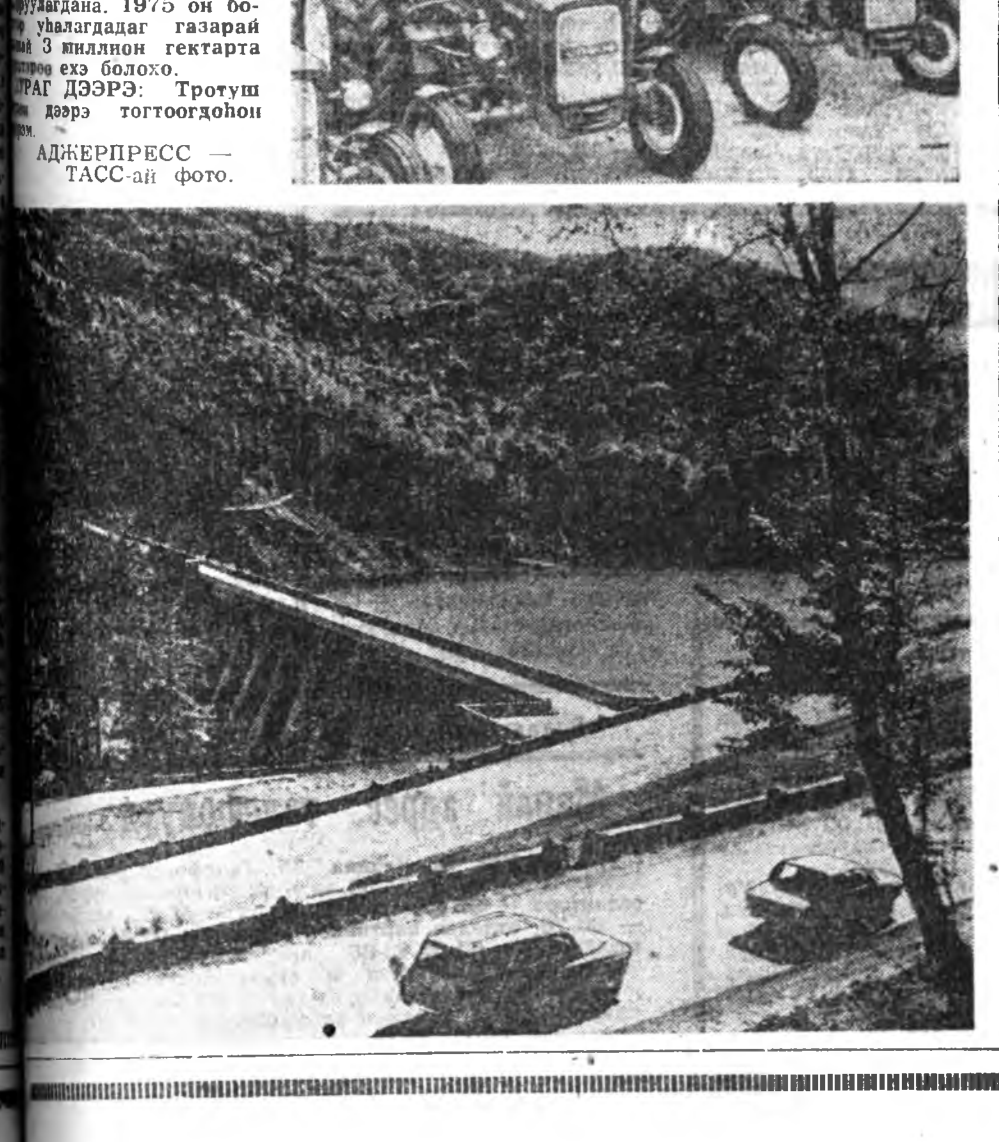

ХАНИ НҮХЭДТӨӨ АЙЛШААР

Ленинэй ордендо Буряадай оперо ба баледэй театрай артистнар Яхад орон айлшаар ошохонь. Сентябриин 20-һоо эхилжэ Якутск хото дээрэ Буряадай балетнэ искусствын үдэрнүүд эхилхэ юм. Эндэ оперо ба баледэй театрай зуугаад артистнар хабаадалсаха. Тэдэнэр манай театрай эгээл эрхим бүтээлнүүд болохо балетнэ зүжэгүүдые харуулха юм. Олондо мэдээжэ, харагшадай дура сэдьхэл буляаһан «Агуу гоохон Ангара дүүхэй» эгээл түрүүшын үдэшэ харуулагдаха. Удаань Б. Асафьевай «Бахчисарайн фонтан», И. Штраусай «Ехэ вальс», А. Хачатурянай «Спартак», «Гаянэ», И. П. Чайковскиин «Хун шубуута нуур» гэһэн баледууд харуулагдаха. СССР-эй арадай артистка Л. П. Сахьяновагай творческо үдэшэ үнгэргэгдэхэ. Мүн «Севильский цирюльник» гэһэн нэгэ оперо яхад харагшадай анхаралда табигдахаар хараалагдана. Эндэ манай мэдээжэ дуушад Л. Линховоин, В. Буруев, В. Лыгденова, И. Кузьмина, Г. Храмов болон бусад артистнар хабаадалсана.

Театрай артистнарай концертнэ бригада байгуулагданхай. Энэ бригадада В. Буруев, И. Кузьмина, А. Жмурова, Э. Кондратьева, В. Дамбиев, Г. Синюшкин, Л. Шоболов, Г. Тушемилов болон бусад ороно. Энэ бригадынхид Яхадай АССР-эй хүдөөгэй районуудта концерт наада харуулха юм.

Манай корр.

НЮТАГГҮЙ ХҮНҮҮД

Кино

(„Уулзалганууд ба хахасалганууд" гэжэ **фильм тухай**)

Городой болон республикын хүдөө нютагуудай экрануудта «Үзбекфильм» гэжэ студиин табиһан «Уулзалганууд ба хахасалганууд» гэжэ уран һайханай шэнэ фильм харуулагдажа эхилбэ. О. Агишев сценариень зохёожо, режиссёр Э. Ишмухамедов найруулан табиба. Эдэ авторнууд «Зулгы зан», «Дурлалсагшад» гэһэн фильмнүүдээр совет харагшадта танил болоһон хүнүүд. Тэдэ зохёолнууд соогоо авторнууд мүнөө үеын залуушуул тухай, тэдэнэй эрмэлзэл, хани нүхэсэл, инаг дуран тухай уран гоёор домоглон хөөрэһэн байна.

Мүнөө залуу авторнууд, публицистическэ шанартай, шэнэ темэдэ хандаба. Эхэ орондоо, арад зондоо, үнэн сэхэ байха ёһотойбди гэһэн темэ тэдэнэй шэнэ зохёолой гол һудаһан болоо. Хоёр ондоо дэлхэйн — социалис орон буржуазна гүрэн хоёрой хоорондохи тад ондоо илгаа тушаа авторнууд бодомжолжо, саг тухайдаа, манай үеын хүнүүд тухайда, хүн бүхэнэй Эхэ оронойнгоо, арадайнгаа үмэнэ ямар уялгатай байдаг тухайда хөөрэлдөө үүсхэбэ.

Фильмын герой — вертолётчик Рустам (артист Т. Нигматуллин). Тэрэ нүхэр тусхай хэлсээнэй ёһоор, баруун нэгэ гүрэндэ ошожо, ехэ хүсэтэй зайн гал дамжуулха лини таталгада хүдэлхэ болобо. Хилын саана ошон гэхэдээ, тэндэхи абари заншалай манайхиһаа үндэһөөрөө илгардагые, буржуазна обществодо хүниие гамнадаггүй байһые Рустам нюдөөрөө үзэбэ. Хари газарта ябахадаа үзэһэн хараһаниинь, хүнүүдтэй танилсалга, уулзалгануудынь түрэл Үзбек орон тухайдаа дурсалгатайнь һэлгэсэлдэн, гартаа бусаһыень харуулһан баримтанууд фильмын удха боложо үгэнэ.

...Совет вертолёт Баруун Европын нэгэ городто бууха юм. Операторнууд Г. Карюк, Ш. Махмудов гэгшын хариин тэрэ оронниие үнэн бодотоор бидэндэ зураглан харуулна. Европын городой эреэн марьян, шаг шуулата түб талмайгаар бидэ Рустамые дахажа ябаһан шэнги болонобди. Тиигэжэ ябатараа, бүүдэгэр гэрэлтэй һүниин нааданай газарта орожо гү, али олон дабхар гэрнүүдтэ дарагдашаһан уйтахан үйлсэхэнөөр годиржо үрдинэ хэбэртэйбди. Операторнуудай камерын «нюдэн» эдэ бүгэдые алдангүй буулгаһан мэтэ. Тиигэжэ байтараа, экран дээрэ нэлэнхы үргэн, нарата Үзбекистан харагдажа, Ташкентын гэрэлтэй, сэсэг набшаар бүрхөөгдэһэн гудамжанууд, нюдэ һаргаама шэрэ будагтай арадай һайндэр, байгаалиин дунда оршоһон кишлагууд бидэнэй дуры буляана. Фильм соо харуулагдаһан түрэл газараймнай нэлэнхы үргэн шарайн авторнуудай патриотическа мэдэрэлээр нэбтэрэнги байхадань, бидэнэй зүрхэн халуун дураар халина. Энэ хадаа манай түрэл һайхан Эхэ ороной һүлдэ.

Баку хотодо байгша оной апрель соо болоһон Бүхэсоюзна III кинофестивалиин жюри операторнуудай бэлигые тэмдэглэжэ, шан үгэһэн юм.

Фильм соо харуулагдаһан Рустам зохид хүбүүн, хүнүүдтэ һайниие хэхэ гэжэ ябадаг, оршон тойрониие хурса нюдөөр шэртэдэг. Түрэлхиин һайн зантай хүбүүн харюусалгын мэдэрэлээр нэбтэрһэн, тэд өөрынгөө шэлэһэн замда этигээшье һаа, сэдьхэлдэнь биб гэһэн бодол үгы. Гэбэшье режиссёршье, актершье геройн сэдьхэлэй долгисоое гүнзэгырүүлжэ бираагүй, элдэб юумэ хараад, элдэб зонтой уулзаад байхадаа, тэрэ хүн гүнзэгыгөөр бодолгото болохоор һэн гэжэ һанагдана.

Суута узбек актёрнууд Ш. Бурханов (Юнус-али) Б. Кыдыкеева (Хадича-хон) хоёрой наадан пилээн һонирхолтой. Эдэ үбгэн һамган хоёр олон жэлэй урда тээ хилын саана зөөжэ ошоод наһанайнгаа ехэнхи хубиие харида үнгэргөө. Рустамтай уулзахадаа, тэдэнэр орхижо ошоһон орон нютагтаа уулзаһан шэнги боложо, газар дээрэ өөрынгөө һуури олонгүй, хуби заяагаа гартаа барингүй үнгэрһэн тухай бодол тэдэнэй ухаанда ойро зуура бии болон һэргэнэ. Ресторан соо джазай дорьбоотой хүгжэм доро Юнус-али өөрынгөө арадай хатарые гүйсэдхэжэ, тэрээгээрээ эгээл хүндэтэй юумэеэ—аяар холо үлэһэн жаргалаа, Эхэ ороноо һанан дурсаба гэжэ ойлгонобди. Энэ сценые эрхимүүдэй нэгэн гэжэ сэгнэхээр.

Узбек Хафиз хооһон сэдьхэлтэй, хэрзэгы болошоһон, хайратай хүн. Тэрэ хадаа арад зондоо урбаһан, гэр бүлэеэ хаяһан, буржуазна номнолой губшуурта хүрмэлдэшэһэн хүн. Эхэ ороноо, түрэл арадаа тоохоёо болиһон хүм гэжэ тэрэ убайгүй сэхээр Рустамда хэлэнэ. Рустамай ябахаяа байхада, Хафиз набашье, аэропорт ерээд, совет вертолётчигой ниидэжэ ошохые ажаглан, хажуу тээхэнэ тэрэнэй зогсоходо, хашалтада ороһон ан шэнги нюдэн соонь ажабайдалаа хубилгажа шадахаяа болиһоноо ойлгоһон тэмдэг уншанабди.

В. МУРУЕВА,
БИОН-ой хүдэлмэрилэгшэ.

НАЦИОНАЛЬНА ОКРУГУУДҺАА МЭДЭЭСЭНЭ

ТАЙГАТА ХИЗААРАЙ ШЭНЭ ҺОНИН

Коми-Пермяцка национальна округой түб Кудымкар городой Октябриин 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ үйлсэ эндэ үйлэдбэрилэгдэһэн асфальтаар анха түрүүлэн хушагдаба. Сэб сэхэхэн, һайнаар ногооруулагдаһан энэ үйлсэдэ «Комсомолец» кинотеатр, хэлхеэ холбооной узел, ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын байшан, гостиница, партиин окружкомой шэнэ байшан һаяхан баригдаһан юм.

Гансата ехээр обёормоор бэшэ энээхэн ушар городой саашанхи хүгжэлтэдэ шэнэ шата болоно. Табин жэлэй саада тээ энэ тосхондо хэдэхэн мянган хүн ажаһуудаг, тон гээгдэнги байһан юм. Округой түб һуурин болоһоор түргэн хүгжөө, хүн зониинь олошороо. Тосхон-город болгогдоо. Мүнөө тэндэ томо заһабарилгын механическа, шэрэм шудхалгын заводууд, барилгын индустриин, эдеэ хоолой ба нютагай промышленностиин предприятинууд хүдэлнэ. Техническэ мэргэжэл олгохо хоёр училищиин, хүдөө ажахын техникумэй, медицинын училищиин һуралсалай корпусууд болон хамтын байрануудай городок урган бодонхой. Тиигэбэшье энэ городые болбосон түхэлтэй болгохо асуудал удаан шиидхэгдэдэг байгаа. Һаяхан ашаглалгада оруулагдаһан асфальтобетоной завод түрүүшын продукци гаргажа эхилбэ. Тэрэнь округой түбэй бүхы хэрэглэмжэнүүдые гүйсэд хангаха арга боломжотой.

Энэ городто түмэр-бетон хэрэгсэлнүүдэй завод баһал ашаглалгада оруулагдаа. Тиигэжэ индустриальна аргаар барилга эрхимлэхэ арга олгогдонхой.

А. КИПРИЯНОВ,
ТАСС-ай корр.

Коми-Пермяцка округ.

БААТАРНУУД МАРТАГДАДАГГҮЙ

Усть-Ордын Буряадай национальна округой Боохон посёлогто гарадаг районой «Сельскэ правда» газетэ граждан дайнай герой, Буряадай түрүүшын партизанска отрядай командир Павел Балтахинов тухай һайн рассказ, шүлэг ба үльгэрэй конкурс соносхобо. Геройн түрэһөөр 75 жэлэй ойдо энэ конкурс зорюулагданхай.

Павел Балтахинов Байгалай баруун талын буряадуудай омогорхол мүн болоно. Боохоной районой Тараса нютагта түрэһэн энэ баатар эдир багаһаа һүбэлгэн ухаатайгаараа суурхажа эхилһэн юм.

1916 ондо Эрхүүгэй духовно семинарида орожо һураа. Теэд шажанай номуудай орондо марксистска нюумал литература ехэ шуналтайгаар шудалжа эхилһэн байгаа. 1919 оной зун Павел Балтахинов большевигүүдэй партиин зэргэдэ орожо, уданшьегүй Боохоной — Үкырэй партийна бүлэг толгойлһон юм. Тэрэ бүлэгэй гэшүүд Александровска централһаа тэрьедэһэн политсүлэгдэгшэдтэ ехэ туһа хүргэһэн байгаа. Тэрэл оной декабрь һарада Павел Балтахинов Буряадай партизанска түрүүшын отряд эмхидхэһэн байгаа. Тэрэ отрядта анха түрүүн 50 буряад-угытэйшүүл,ород гурбан нүхэд ороһон байбашье, Совет засагай түлөө тэмсэлдэ ехэхэн үүргэ дүүргэһэн, Колчагай сэрэгүүдтэй шанга тулалдаа хэдэг байһан. Партизанска бусад соединенинүүдтэй зэргэ тэмсэжэ, сагаан гвардеецүүдые районһоо үлдэхэ хэрэгтэ ехэхэн үүргэ дүүргэлсээ. Удаань Павел Балтахинов Эрхүүгэй стрелково дивизиин морин сэрэгэй табадахи полкын сэрэгэй комиссараар томилогдоһон юм.

Граждан дайнай баатар революциин түлөө ами наһаа үгэһэн байгаа. Нютагайнь хүн зон тэрэнэй дурасхаалые нарин нягтаар сахижа ябадаг. Тэрэнэй нэрээр нютагайнь колхоз, округой болон Буряадай автономито республикын аймагуудай тосхон ба городуудай үйлсэнүүд, пионерэй отрядууд нэрлэгдэнхэй.

П. С. Балтахиновай түрэһэн үдэр болотор Тараса нютагта гэр-музей нээгдэхээр хараалагдана. Тэрэнь тэрэнэй нэрээр нэрлэгдэхэ юм.

А. ГАЙДАЙ,
ТАСС-ай корр.

Усть-Ордын округ.

МЕДИГҮҮДЫЕ БЭЛДЭДЭГ ГУЛАМТА

Табин жэлэй саада тээ Агын Буряадай национальна округто мүнөөнэй тухэлэй түрүүшын больница нээгдэһэн байгаа. Лыксек Жабэ тэндэхи угсаатанай дундаһаа урган гараһан түрүүшын врач байһан юм. Казаниин медицинын институт дүүргээ һэн.

Округой энэ больница мүнөө национальна кадрнуудые бэлдэхэ ёһотой гуламта болонхой. Урданай малшадай үхибүүд — түрүүн энэ больницада сестрагаар, санитараар хүдэлжэ байгшад Москвагай, Ленинградай, Эрхүүгэй, Шэтын институдуудые дүүргэжэ эрдэмтэй мэргэжэлтэд болоо. Округой больница шэнэ, һайн байрануудта оронхой, мүнөө үеын аппаратура, түхеэрэлгэнүүдээр хангагдаа. Хорин ондоо мэргэжэлтэй врачнар энэ больницада хүдэлжэ, хүн зондо медицинын туһаламжа хүргэнэ. Больницын дэргэдэ медсестрануудай хоёр жэлэй һургуули нээгдэнхэй.

Агын округто мүнөө 12 больница хүдэлнэ. Нютагай зоной дундаһаа урган гараһан 100 гаран врач тэдэ больницануудта ажаллана. Тэдэнэй табаниинь РСФСР-эй габьяата врачай нэрэ зэргэтэй, гурбаниинь эрдэмэй кандидадай диссертаци хамгааланхай.

Б. РАБДАНО,
ТАСС-ай корр.

Агын округ.

ҮНДЭҺЭН ХЭЛЭН ДЭЭРЭ

Иван Федоровой анха түрүүн хэблэн гаргаһан үзэглэлэй 400 жэлэй ойдо зорюулагдаһан һайндэр Эвенкын национальна округой һургуулинуудта боложо байна.

Холын хойто зүгтэ түрүүшын үзэглэл 1927 ондо хэблэгдэһэн юм. Мүнөө үеын үзэглэлнүүдэй гадар талада оронуудай хүллэгдэһэн нартанууд ба вертолет гоё һайханаар зураатай байдаг. Ушарынь юуб гэхэдэ, эндэхи хэдэн мянгаад үхибүүд жэл бүри самолёдоор, вертолёдоор холын нютагуудһаа интернат һургуулинуудта ерэдэг ха юм.

Анха түрүүшынхеэ түрэл хэлэн дээрээ «Манай Эхэ орон — СССР» гэжэ уншаһан хэдэн олон эвенк яһанай хүбүүд, басагад Ленинградай Герценэй нэрэмжэтэ багшанарай институдай Хойто зүгэй отделени дүүргэһэн байна. Тэрэ институт дүүргэһэн олохон хүн мүнөө Хойто зүгтэ багшаар, һургуулинуудай директорээр, ниитын ажал ябуулагшаар ажаллана. Нютагай зоной дундаһаа партийна ба совет хүдэлмэрилэгшэд уран зохёолшод, эрдэмтэд урган гараа.

Хэблэгдэмэл түрүүшын үзэглэлэй ойтой дашарамдуулан Хойто зүгэй 14 яһатанай хэлэн дээрэ, тэрэ тоодо эвенк хэлэн дээрэ үзэглэлнүүд хэблэгдэн гаргагдаа.

В. ЯРОСЛАВЦЕВ,
ТАСС-ай корр.

Эвенкын округ.

ТБИЛИССИИН ипподром дээрэ мори урилдаан. 2 мянган метрэй зайда «Ехэ шан» гэдэгэй түлөө мүрысөөн болоно. Куларска мори үсхэбэрилдэг заводой Пирнази гэжэ нэрэтэй гүйгөөшэ гуна унаһан жокей И. Султанов түрүүлэн фиништэ ерэбэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ахамад жокей И. Султанов Пирнази гэжэ гүйгөөшэтэеэ байна.

ТАСС-ай фотохронико.

НОМОЙ ҺАЙНДЭР

Сентябрь hарада номой hайндэр эмхидхэхэ hайн hайхан ёhо заншал ороной-мнай олонхи городуудга мүндэлэнхэй. Манай Улаан-Үдэдэ иимэ hайндэр сентябриин 14-нэй үдэр хоёрдохёо болобо.

Революциин талмай дээрэ номой столнууд утын худар зэргэлүүлжэ табигданхай. Эртэ үглөөнhөө хүн зонине hонирхуулба. Буряадай книготоргын бүхы магазинуудай наян наймаалагшад hуурьдаа зогсожо, элдэб олон номуудые ябталан табина. Номууд үнэхөөрөөшье олон байгаа. Ниитэ политическэ, эрдэмэй, техническэ, уран hайханай болон хүүгэдэй номууд хүнүүдэй анхаралые татана. Уран гоёор шэмэглэгдэhэн номуудые абаhайб гэжэ hанахаар. «Туяа» гэжэ номой hайндэртэ хотымнай хүн зон, мүн айлшадшье олоор сугларaa.

— Манай зорилго юуб гэхэдэ, номуудые олоор наймаалха, тэрэнэй хүмүүжүүлхы удха шанарые хүн зондо тайлбарилан ойлгуулха шухала, — гэжэ Буряадай книготоргын директор С. А. Норбоев хэлэнэ. — Манай республикада номдо дуратайшуул олон. Ном уншажашье шадана, ямар удха шанартайень тон зүб ойлгоно. Номой hайндэр манайда хоёрдохёо үнгэргэгдэжэ байна. Харыт, хүнүүд хэды олоор ерээ гээшэб. Одоо байсамаар лэ!

Хүн зон үнэхөөрөөшье олоор сугларaa. Самбу Аюровичтай хөөрэлдэжэ байхадамнай, хүнүүд бүришье олоор субажа байгаа hэн.

Прилавка бүхэнэй хажууда хүнүүд ээлжээндэ олоор зогсоно. Дуратай номуудаа шэлэжэ абана, үшөө hонин номуудые харуулхыень гуйна.

Номой hайндэртэ Буряадай уран зохёолшод Д. Жалсараев, А. Бальбуров, И. Калашников, В. Корнаков, Ц. Жимбиев, С. Ангабаев, К. Карнышев, А. Чирков, А. Щитов болон бусад хабаадалсаа.

Тусхай ендэр дээрэ түхеэрэгдэhэн микрофондо уншагшадай дуратай уран зохёолшод ошожо, ажал хүдэлмэри тухайгаа хэлэнэ, шүлэгүүдээ уран гоёор уншана. Мэдээжэ зохёолшо Африкан Бальбуровай hүүлээр поэт Солбон Ангабаев шүлэгүүдээ уншаад, нэрьемэ альга ташалган болоо. Ростов-на Дону хотоhоо айлшаар ерэhэн поэт Виктор Стрелков буряад поэдүүдэй шүлэгүүдые оршуулдаг тухайгаа хөөрэжэ үгөө. Жэшээнь, Мэлс Самбуевай шүлэгүүдэй номые ород хэлэндэ оршуулжа, Москвагай «Современник» гэжэ номой хэблэлээр гаргуулhан байха юм. Поэт Байгал-Амарай түмэр харгы барижа байгаашадта ошожо ерэhэн байна. Харгы замдаа мүндэлhэн «БАМ-да ошохо бэшэг» гэжэ шүлэгүүдээ уншаа.

«Дүрөө нагэдүүлэн» гэжэ номhоонь поэт Дамба Жалсараев шүлэгүүдээ уншаба, бултанда hайшаагдаа. hүүлэрнь прозаик Ц. Жимбиев ажал хэрэг тухайгаа хөөрэжэ үгөө.

Буряад зохёолшодой номуудые хүнүүд тэрэ үдэр илангаяа олоор абаа. Ном абаhан хүн бүхэн уран зохёолшодтой хөөрэлдэхэ, ажал хэрэгээрнь hонирхохо, автограф абаха аргатай байгаа бшуу.

Судно-бүтээлгын заводой хүдэлмэришэн Леонид Павлович Хмелев нилээд олон номуудые hугабшалhаар гаража ерэбэ. Номдо дуратай хүн шуу. Тэрэнэй библиотекэдэ дүрбэн мянганhаа үлүүтэй номууд бии. Сэхыень хэлэхэдэ, номой hайндэрhээ ном абангүй ошоhон хүн байхагүй. Тэрэ үдэр долоон мянган түхэригтэ номууд наймаалагдаа.

Нигэжэ номууд айл бүхэндэ абаашагдажа, ёhотой hууриja эзэлнэ. Номой шкаф соо ябталагдажа, гэрэй таhалга шэмэглэн гоёолсохын тула тиигэнэ бэшэ. Сулөөтэй сагтаа дуратай номоо шэлэжэ абаад, яаралгүйхэнөөр, аятай зохидоор уншана бшуу. Уншаhан номойнгоо гол түлэб удхые тайлбарилан хөөрэжэ, гэр бүлынгөө бусад гэшүүдые номтой дүтөөр нүхэсүүлхэhээ hайхан юумэн үгы. Үхибүүдынь бүри багаhаа ном бариха шадалтай, тиигээд уншаха дуратай болодог. Иимэл хадань манай оронийе ном уншаха дуратай орон гэжэ хэлсэдэг гээшэ.

Т. ВОЛЫНЦЕВА.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: уран зохёолшод И. Калашников, А. Бальбуров гэгшэд автографуудаа үгэжэ байна. Номуудые шэлэжэ абана.

М. СУТУРИНАЙ фото.

ХИЛЫН СААНАҺАА
ТЕЛЕФОН·ТЕЛЕГРАФ·РАДИО

СОФИ

Т. Живков совет делегацитай уулзаба

ТАСС

БКП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, НРБ-гэй Гүрэнэй Соведэй Түрүүлэгшэ Т. Живков Совет-болгар хани барисаанай бүлгэмэй Түбэй правлениин түрүүлэгшэ Л. Г. Егоров түрүүтэй совет олониитын делегацитай эндэ уулзаба. Болгариин социалис революциин 30 жэлэй ойтой, Болгар-совет хани барисаанай hарын нээгдэhэнтэй дашарамдуулан, энэ делегаци НРБ-дэ ерэhэн байна.

Хөөрэлдөөн үнэн зүрхэнэй, хани ёhоной оршон байдалда үнгэрбэ.

ЛОНДОН

СОВЕТ АРАДТА БАЯР БАЯСХАЛАН ХҮРГЭНЭ

ТАСС

«Манай тэмсэлдэ хани халуун дэмжэлгэ үзүүлhэнэйнь, hанал нэгэтэй байhанайнь түлөө Чилиин бүхы патриодуудай үмэнэhөө совет арадта үнэн зүрхэнэй баяр баясхалан хүргэхые хүсэнэб», — гэжэ Чилиин президентын hамган Ортенсия Бусси де Альенде ТАСС-ай корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө мэдүүлбэ. Чилидэхи байдал тухай, Чилиин арад зонтой бүхы дэлхэйн ажалшадай hанал нэгэтэй байhан тухай зүб мэдээсэлнүүдые Москвагай радио дамжуулдаг байна. Энээниие Эхэ орондоо, мүн хилын саана байhан олохон чилиецүүд шагнажа, ехэтэ hонирходог. Советскэ Союзhаа абтаhан үнэн зүб үгэнүүд Чилиин түрмэнүүдтэ, концлагерьнуудта хаагдаад, тамалагдажа байhан патриодуудта хүрэнэ.

Чилиин арадай тэмсэлтэй hанал нэгэтэй байhанайнь түлөө Советскэ Союзай ба социалис оронуудай арад зондо Чилиин президентын hамган баяр баясхалан хүргэбэ.

УЛААН-БААТАР

Журналистнуудай уулзалга

ТАСС

«Азида хамтааран аюулгүй байдал хангахын түлөө тэмсэлдэ Монголой Арадай Республика эдэбхитэйгээр хабаадана» — гэhэн темэтэйгээр журналистнуудай уласхоорондын хани ёhоной уулзалга Улаан-Баатар шадархи Тэрэлжэдэ болоо. Монголой ниислэл хотодохи зарлагдаhан МОЖ-ой президиумэй суглаанда ерэгшэд — дэлхэйн олон ороной журналистнуудай эмхинүүдэй түлөөлэгшэд МНР-эй 50 жэлэй ойдо зорюулагдаhан уулзалгада хабаадаа.

Азида хамтааран аюулгүй байдал хангабал, уласхоорондын шахардуу байдал hулааруулха, хөөрэлдөө хэжэ уласхоорондын гол шухала асуудалнуудые шиидхэхэ арга олгохо байна гээд уулзалгада хабаадагшад тэмдэглэбэ.

СОФИ

Социалис байгуулалтын амжалтанууд

ТАСС

«Болгариин Арадай Республика гушан жэлэй турша соо социализм байгуулгын замаар дабшана» гэhэн выставкэдэ Болгариин арад зон үргэн бэлэдхэл хэжэ байна. Тус выставкэ октябриин 15-hаа ноябриин 15 болотор Москвада, ВДНХ-гай территори дээрэ үнгэргэгдэхэ юм. Энэнь НРБ-гэй гадаадада эмхидхэhэн эгээн лэ ехэ выставкэ болохо. Болгар арадай туйлаhан амжалта, илалтанууд тухай, Советскэ Союзтай, бусад аха дүү оронуудтай Болгариин тогтооhон харилсаа холбоон тухай тус выставкэ хөөрэхэ байна.

Республикын промышленностиин элдэб hалбаринуудай, нэн түрүүндэ машина бүтээдэг промышленностиин продукци выставкын павильонуудта табигдаха. «НРБ-дэ бүтээгдэhэн» гэжэ тамгатай машинанууд, түхеэрэлгэнүүд мүнөө дэлхэйн 80 гаран оронуудта эльгээгдэнэ. Болгариин хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй туйлаhан амжалтанууд тухай хөөрэhэн таhаг угаа hонирхолтой байха.

Эрдэм, соёлой, элүүрые хамгаалгын, гэгээрэлэй, аяншалгын хэрэгтэ республикын туйлаhан амжалтанууд тухай диаграмманууд, македүүд, фото-зурагууд, кинофильмнүүд хөөрэхэ.

ДЭЛХЭЙН ГАЗЕТЭНҮҮД ЮУН ТУХАЙ БЭШЭНЭБ

Болгар-совет хани барисаанай hарын эхилhэн тухай мэдээсэлнүүдые Болгариин газетэнүүд түрүүшынгээ хуудаhануудта толилно. БКП-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, Болгар-совет хани барисаанай бүгэдэ арадай комитедэй түрүүлэгшэ Ц. Драгойчевагай Софидахи баярай суглаан дээрэ хэлэhэн үгые газетэ тунхаглахадаа, Болгар-совет хани барисаанай түлөө дүлэтэ, залан сэхэ тэмсэлшэд, эмхидхэлшэд нүхэд Т. Живковэй, Л. И. Брежневэй хүтэлбэри доро БКП ба КПСС болгар, совет арадуудай хоорондохи харилсаа холбооe улам бэхижүүлхэ хараа бодол бэелүүлнэ, социалис оронуудай ба арадуудай хоорондохи аха дүү ёhоной харилсаанай үльгэр жэшээ харуулна гэhэн үгэнүүдыень онсолон тэмдэглэбэ.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыкын албанай хэрэгээр Бонндо ерэлгын дүнгүүдтэ элдэб оронуудай газетэнүүд анхаралаа хандуулна.

СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министрэй хани ёhоной албанай хэрэгээр Бонндо ерэлгэ СССР-эй ба ФРГ-гэй хоорондохи хоёр талын харилсаае саашадань хүгжөөхэ, Европодохи шахардуу байдал hулааруулха хэрэгтэ ехэ туhа хүргэхэ байха гэжэ ПОРП-ын ЦК-гай орган — «Трибуна люду» газетэ бэшэнэ. Совет министрэй албанай хэрэгээр ФРГ-дэ ерэлгэ, канцлер Г. Шмидттэй тэрэнэй хэhэн хөөрэлдөөнүүд совет-баруун германиин харилсаае улам hайжаруулха хэрэгтэ нүлөөлхэ байха гээд Англиин «Файнэншл таймс» газетэ бэшэнэ. Европодо аюулгүй байдал хангаха, харилсаа холбоо хүгжөөхэ зүблөөе амжалтатайгаар дүүргэхэ, зэбсэг хэрэгсэлнүүдые ба зэбсэгтэ хүсэнүүдые хороохо тухай Венэдэхи хөөрэлдөөнүүдээр амжалта туйлаха шухала гэжэ ФРГ-гэй канцлер эдэ хөөрэлдөөнүүдэй үедэ хэлэhэн байна гээд газетэ тэмдэглэнэ.

ООН-ой Генеральна Ассамблейн XXIX сессиин нээгдэhэн тухайда социалис оронуудай хэблэл үргэнөөр бэшэнэ. «ООН өөрынгөө нэрэ хүндөөр уласхоорондын шахардуу байдалые саашадань hулааруулха хэрэгтэ нүлөөлхэ аргатай», — гэжэ Чехословакиин «Земеделске новины» газетэ бэшэнэ. «Уласхоорондын аюулгүй байдал хангалгада, хүн зоной бэе махабадта тааарахагүй сэрэгэй гү, али бусад ябуулгануудай байгаалида, уларилда нүлөөлэлгые хорихо тухай» уласхоорондын конвенци хараалжа, баталан абаха гэhэн совет шэнэ үүсхэл ехэ удха шанартай байна гээд газетэ тэмдэглэнэ.

«Юрэнхы дэлгүүртэ» хабаатай 9 гүрэнэй хүдөө ажахын министрнүүдэй зүблөөн Брюссельдэ болохонь. Энэнэй урда тээ эдэ оронуудтахи таряашадай хэhэн үргэн ехэ тэмсэл тухай Парижай газетэнүүд бэшэнэ.

«Юрэнхы дэлгүүртэ» хабаатай оронуудай гадаадын хэрэгүүдэй, финансын министрнүүдэй уулзалгаhаа үрэ гараагүй гэжэ Франциин «Эко» газетэ мэдээсэнэ.

Кипртэхи асуудал Лондоной газетэнүүдэй гол темэнь болоно. Кипрэй президентын уялгые дүүргэгшэ Г. Клиридисэй, түүрэг бүлгэмэй толгойлогшо Р. Денкташай хоорондо болоhон хөөрэлдөөнүүдые «Таймс» газетэ толилходоо, плендэ ороhон сэрэгшэдые андалдан абалсаха тухай хэлсээн баталагдаа гээд тэмдэглэнэ.

ПРАГА

Х. ФЛОРАКИСАЙ ХӨӨРӨӨН

ТАСС

Мүнөө Грециин политическэ байдал угаа хүшэр бэрхэтэй, зүришэлдөөтэй байна гэжэ Грециин Коммунис партиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь Х. Флоракис ЧТК агентствын корреспондент-тэй хөөрэлдэхэдөө мэдүүлээ. Энэ хөөрэлдөөниинь «Руде право» газетэдэ толилогдоhон байна.

К. Караманлисай правительствын засаг хүтэлжэ эхилhэнhээ хойшо hара хахад саг үнгэрөө гэжэ Х. Флоракис хэлэбэ. Гэбэшье орон доторнай онсо хуули ёhонууд хүсэндөө байhаар. Диктатурын аппарат тэрэ зандаа үлөө гэхэдэ болохо. Орон доторхи байдалаа hайжаруулха, демократи hэргээхэ эрилтэнүүдые Грециин арад зон табина.

Уршагта муухай үнгэрhэн сагай тэхэрихэгүйн түлөө грек арад тэмсэнэ гэжэ КПГ-гэй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь тэмдэглээ. Орон дотор демократи hэргээхын түлөө, национальна бэеэ даахан байдал хамгаалхын түлөө арад зон тэмсэнэ.

Демократическа хубилалта хэхэ программые, шэнэ демократиин программые нягтаар тойрон жагсажа тэмсэхыень Компарти зүүнэй үзэлтэй бүхы хүсэнүүдые уряална.

ВАШИНГТОН

ПРЕЗИДЕНТЫН ПРЕСС-КОНФЕРЕНЦИ

ТАСС

США-гай президент Дж. Форд Сагаан байшан соо пресс-конференци үнгэргэбэ.

«Американ экономико хүшэр бэрхэтэй байдалда ороод байна» гэhэн экономическа советнигүүдэйнгээ мэдүүлгэнүүдые хэhэнтэй дашарамдуулан, президент хэдэ хэдэн асуудалнуудта харюу үгэhэн байна. Эдэ асуудалнуудта харюусахадаа, Холбоото Штадууд доройтон муудахагүй юм гэжэ президент мэдүүлээ. Үнэхөөрөөшье мүнгэнэй үнын уналгатай тэмсэхэ ушартай боложо байнабди гэжэ тэрэ хэлэбэ. Энээнтэй холбоотой бусад асуудалнуудшье гарана. Эдэ асуудалнуудые шиидхэхэ аргануудые бэдэрнэбди гэжэ президент тэмдэглээ.

Президент С. Альенде түрүүтэй хуулитаар hунгагдаhан правительствые унагааха зорилготойгоор Чилиин дотоодын хэрэгүүдтэ ЦРУ хамаарhан байгаа ха гэжэ американ тусхай ажал ябуулагшад, конгрессменүүд, хэблэл мэдүүлгэнүүдые хэhэн байгаа. Энээн тушаа олон асуудал пресс-конференци дээрэ табигдаба.

«С. Альендиин правительствын уналгада США-гай правительство ямаршье хабаагүй» гэжэ президент хэлэhэн байна. «Правительствада хабаагүй газетэнүүдые, телевидениие, радиое, правительствада ородоггүй политическэ партинуудые үлөөлгэдэ туhалхын тула» США Чилидэ зарим тэды ябуулга хэhэн байгаа ха гэжэ тэрэ тэмдэглэбэ.

Президент байhан Р. Никсониие сүүдэй али бүхы харюусалгаhаа сүлөөлхэ тухай шиидхэбэри ямар шалтагаанаар абаа hэмта гэжэ асуухадань, Дж. Форд иигэжэ хэлэбэ: «Иимэ шиидхэбэри гаргахадаа, орондомнай тохёолдоhон бэрхэшээл түбэгүүдые усадхан зайсуулха гэжэ эрмэлзэhэн байнаб».

НИКОЗИ

Кипртэхи байдал

ТАСС

ООН-ой Генеральна Ассамблейн XXIX сессиин нээгдэhэнтэй дашарамдуулан, Кипрэй асуудалые уласхоорондын энэ эмхиин зүбшэн хэлсэлгэдэ тойбо татахые hэдэдэг баруунай хархис хүсэнүүдэй харата ябуулгануудта Кипрэй олониитэ, хэблэл анхаралаа ехээр хандуулна.

ООН-ой Генеральна Ассамблей дээрэ Кипрэй асуудал зүбшэн хэлсэлгые таhалдалда оруулхын тула Англи, Америкэ оролдолго гаргана гэжэ Никозиин «Хараври» гэжэ бэшэнэ. Энэ асуудалые НАТО-гой зонхилогшод шиидхэхые hанаашална бшуу. Энээнhээнь уламжалан, мүнөө Кипрэй арад зон ехэ гасалан зоболондо орожо байна.

Мүнөө дээрээ олтирогой ехэнхи хубида аалин намдуу байдалтай байhаар. Үе үе болоод лэ национальна гвардиин ба түүрэг сэрэгүүдэй хоорондо буудалдаанай болоходонь, ООН-ой сэрэгүүдэй түлөөлэгшэд хамааралсажа болюулна.

БЕЙРУТ

ҺҮЙДХЭЛТЭ НИИДЭЛГЭНҮҮД

ТАСС

Сентябриин 16-да Израилиин сэрэгэй самоледууд Урда Ливанай hуурин тосхонууд дээгүүр hүйдхэлтэ ниидэлгэнүүдые хэhэн байна. Энэ үдэр Израилиин дээрмэшэ сэрэгүүд Ливанай, Израилиин хилэ шадархи Ярун тосхоной оршон тойронхи нютагуудые ехэ буугаар буудаба.

Тиихэдэ Израилиин сэрэгэй катернууд Ан-Накура шадараар Ливанай уhа руу нэбтэрэн ороhон байгаа.

КАРПОВ ҺАЙНААР ХАМГААЛАЛТА ХЭЖЭ ТЭНСЭБЭ

Шатараар дэлхэйн чемпионтой уулзажа наадаха эрхэ олохын түлөө түгэсхэлэй мүрысөөндэ уласхоорондын гроссмейстернүүд Виктор Корчной, Анатолий Карпов (хоюулаа Ленинградhаа) хабаадана. Түрүүшын наадаhан шанга тэмсэлэй эсэстэ 37-дохи ябадалдаа тэнсэлгээр дүүрэв.

Эдэнэр англи дебюдэй гол вариантнуудай нэгые наадаhан байна. Нёдондо жэл Мадридта болоhон уласхоорондын мүрысөөндэ ГДР-гэй шатаршан В. Ульмантай тренер С. Фурманай хараар наадахадаа хэрэглэhэн дебюдые Карпов 18-дахи ябадал хүрэтэрнь hажаажа наадаа.

Корчной энэ партиие hайн мэдэхэ байhан дээрэhээ саашадаа бүри шанга ябадал хэhэн байна. Тиигэжэ сагаанаар наадагшын байдал hайжаржа, Карпов хамгаалалта хэхэ баатай болобо. Саашадаа Корчной бүхы арга хургаяа бүрин ашаглажа шадаагүй. Тиихэдэ Карпов тодо hайн хамгаалалта хэжэ, байдалаа hайжаруулан бэхижүүлhэн байна. Сагаанаар наадагшын хоёр тэмээтэйшье hаань, хараар наадагшын шатарай хюлгын Е4 нюдэн дээрэ байhан морин ехэ хүсэтэй байгаа.

Нэгэ хэды саг соо Корчной тэнсэлгэhээ арсабашье, хараар наадагшын байдалай бата бэхи байhан дээрэhээ тэнсэхые дурадхаба.

(ТАСС).

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаhанда. Таряа хуряалга тухай материалнуудай суглуулбари. «Түгэс бэлэдхэл, эмхитэй эхин» — А. Рыжковой статья. Сошордомо дохёо. ТАСС-ай hүүлэй шэнэ hонин.

Хоёрдохи хуудаhанда. Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Советтэ. «Малай үбэлжэлгые — коммунистнуудай анхарал доро» — В. Алешинагай статья. Редакцида ерэhэн бэшэгүүдhээ. Түрэл орондомнай.

Гурбадахи хуудаhанда. «Үйлэдбэриин түрүүшүүл — студентнүүд» — К. Мироновой статья. Хилын саана.

Дүрбэдэхи хуудаhанда. «Номой hайндэр» — Т. Волынцевагай статья. «Хүдэлмэридэ хүдэржэлгэ» — Н. Завьяловай статья. Мэдээсэлнүүд, соносхолнууд.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 14.35 — **Үнгэтэ.** «Уран бэлигтэн». 15.05 — Шэнэ hонин. 15.15 — **Үнгэтэ.** «Согтой хүхюун аялга хүгжэм». 15.30 — «Удмуртын АССР-эй угтамжын түсэб бэелүүлэгдэнэ». КПСС-эй Удмуртын обкомой нэгэдэхи секретарь В. К. Марисов дамжуулгада хабаадана. 16.15 — «Танай гэртэ» — хүгжэмтэ программа. 16.45 — «Хабаяа туршаял, басагад!» Залуу агрономуудай мүрысөөн.

Улаан-Үдэ. 17.45 — Үхибүүдтэ зорюулагдаhан мультфильм. 18.20 — «Дайнhаа бусалга» — киноочерк. 18.35 — «Элүүр энхэ байлга» гэhэн тележурнал (буряадаар).

«Орбита». 19.00 — «Время» — шэнэ hонинной программа.

Улаан-Үдэ. 19.30 — «Мал ажал — габшагай фронт». 19.55 — Телевизионно hонин.

«Орбита». 20.15 — **Үнгэтэ.** СССР-эй Уран зохёолшодой холбооной нэгэдэхи сьездын 40 жэлэй ойдо зорюулагдаhан искусствын уран бэлигтэнэй концерт. Союзуудай байшангай Колонно зал сооhоо дамжуулга. 21.50 — **Үнгэтэ.** «Агаарай долгиндо — «Залуу наhан». «Би — дружиннигби». Владимир Ильичэй нэрэмжэтэ заводой дружиннигуудай тангаригаа үгэhэн тухай репортаж. 22.20 — 22.30 — Техническэ забhарлал. 22.30 — «Земля, до востребования» — уран hайханай фильм. 1-дэхи сери. 23.45 — **Үнгэтэ.** «Уран шүлэг». Николай Осеев. 24.00 — «Время» — шэнэ hонинной программа.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 17.45 — **Үнгэтэ.** «13 стульев» — телевизионно бишыхан зүжэгүүдэй театр. 18.50 — 19.00 — Техническэ забhарлал.

Улаан-Үдэ. 19.00 — «Хүдэлмэришэнэй марш» — документальна фильм.

«Орбита». 19.30 — **Үнгэтэ.** Спортын программа. Футбол. Кубогта хүртэhэн командануудай кубок эзэлхын түлөө мүрысөөн. «Динамо» (Киев) — ЦСКА (Софи). 2-дохи тайм.

Улаан-Үдэ. 20.15 — Концерт.

ҮНШАГТЫ hонирхохоор байхат

НУУРАЙ УҺАН ЮУНДЭ ДУЛААН БЭ?

ЮПИТЕР ТУХАЙ ШЭНЭ МЭДЭЭНҮҮД

48 ЖЭЛ ҮНГЭРЭЭД ХОИНО

ТИХО БРАГЕГАЙ ХУБСАҺАН

МОГОЙНУУДАЙ ХАНИНАР

(АПН—ТАСС).

Редакторай орлогшо **М. Н. НИМАЕВ.**

Манай адрес, телефонууд:

г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора — 54-54, приёмная — 54-93, зам. редактора — 68-08, зам. редактора — 62-62, отв. секретаря — 50-52, секретариат — 66-76, отделы: партийной жизни — 60-91, сельского хозяйства — 64-36, 63-86, пропаганды и агитации — 56-23, промышленности и строительства — 61-35, советского строительства и быта — 69-58, культуры и школ — 60-21, писем и рабселькоров — 67-81, информации — 34-05, общественная приемная — 56-62, машинное бюро — 57-63, фотолаборатория — 33-61.